

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota,
Kiadóhivatal:
Bulv. Regale Ferdinand 2a.
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat)
Sürgönyeim: Közöny, Arad,
Telefonszám
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.
Egyes szám ára 2 lel, vasárnap
5 lel. Buoreotiben 50 banival
több.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF.

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egész évre ... 480 Lel.
Fél évre ... 240 Lel.
Negyed évre ... 120 Lel.
Havonta ... 40 Lel.
Hirdetések díjazás szerint

Felolós szerkesztő:
Károly József,
Cons. L. NICHIN.

Az aranyleu.

A valuták stabilizálása egyik legégetőbb európai probléma. Egyformán érinti úgy a legyőzött, mint a győző államokat. A papirpénz, amely nem tartalmazza azt a kötelezvényt, hogy helyette bármikor törvényes éropénzt ad a jegybank, semmi egyéb értékkel nem bír azonkívül, hogy törvényes fizetési eszközzel szolgál és csak az állam fizetőképességének mértéke szabja meg az ellenértékét. Hiába áll a 16 milliárd leupapirpénz mögött biztosítékként Románia hatalmas államvagyon, a bőséges kincsek, termények, erdők, bányák, petroleumforrások és iparüzemek, amelyeknek anyagi értéke sokszorosan felülmúlja a kibocsátott papirpénz-mennyiség értékét, ha az ország pénzügyi mérlegét még súlyos, nagyszemű külföldi adósságok terhelik.

Tény az, hogy külföldön a leu jóval alatta áll belföldi értékének, de bizonyos az is, hogy ezt semmiféle pénzügyi manipulációval egyensúlyozni nem lehet. Csak a külföld bizalmának fejlesztése segít a leu áralakulásán. Itt pedig sem szép szó; propaganda, sem pedig erőszak, devizakorlátozás, leubetéltetés nem segít. Tények keltenek és tett, ami bizonyítja a külföld előtt, hogy az ország hitelképes és pontos fizető és a kormány maga erejével is megakadályozza azt, hogy a romániai kereskedők moratorium és egyéb törvényekbökrai mögé bujhassanak külföldi tartozásaik kifizetése elől.

A vezető pénzpoltikusok részéről eddig még kevés kezdeményezést láttunk a valutastabilizálás és a pénzügyi emelés kérdésének megoldására és ezért különös örömmel kell üdvözlöznünk Manoilescu Mihály volt ipartügyi vezérigazgató javaslatát, aki most megjelenő könyvében az aranyvaluta felállítását sürgeti. Helyes előrelátással csak fokozatosan hozná be az aranyvalutát Manoilescu, aki mint a Banca Taraneasca vezérigazgatója, országosan elismert pénzügyi szaktekintély. Előbb aranyértékű hitelek kibocsátásával a külföldi forgalmat juttatná stabil valutához, majd megfelelő idő múltán a

belföldi kereskedelmet juttatná állandó értékű számolási egységhez és csak harmadsorban tervezi az ingadozó értékű papirleu kiküszöbölését.

Bizonyos, hogy a stabil valuta mellett megszűnik az a szédületes konjunkturális kereseti lehetőség,

Zsidó tanulók felekezeti iskolákban.

Pteancu közoktatásügyi vezérfelügyelő nyilatkozata.

(Saját tudósítónktól.) Közöltük azt az új rendeletet, amely szerint az erdélyi felekezeti középiskolák már a jelen tanévben is — másvalású, különösen zsidó növendékeket nem vehetnek fel. Erre a rendeletre vonatkozólag, amely az eddigi, 1921. évi rendelettel ellentétben áll, Pteancu vezérfelügyelő a következőket mondotta:

— A kérdéses rendelet nem zárja ki a másvallású, különösen a zsidó növendékeknek a felekezeti iskolákba való felvételét. Elvileg ugyan ezt megtiltja, de fakultatíve lehetővé teszi és csak az első osztályú növendékekre vonatkozik oly formában, hogy minden tanuló csak a saját felekezetéhez tartozó iskolába iratkozhatik be.

— Azok a másvallású növendé-

amí most, az ingadozó valuták mellett jóformán az egész világon fenn áll, viszont azonban éppenséggel elérkezett a normális rendnek az ideje. Véget kell vetni végre a béke ötödik esztendejében a háborus konjunkturának, az ország népe békét, rendet és nyugalmat kíván.

kek, így a zsidók is, akik eddig va lamely felekezeti iskolába tanultak, tovább folytathatják megkezdett tanulmányaikat az illető iskolában. A kérdéses rendelet csak ott kötelezi a saját felekezeti iskolában való tanulást az első osztályú növendékekre, ahol az illető felekezetnek van megfelelő iskolája. Ahol ez nincs, ott esetenként kérelmezhetik a más vallású tanulókat a többi felekezeti iskolába való felvételt és ha a közoktatásügyi minisztérium ezt kifogástalannak találja s az állami rendtartással nem ellenkezik, az engedélyt minden egyes esetben megadhatja.

Természetes, hogy ahol ezek a feltételek hiányoznak, ott kötelesek a másvallású, így a zsidó tanulók is az állami iskolában folytatni tanulmányaikat.

Ostromállapot egész Spanyolországban.

(Az új kormány parlament nélkül kormányoz, — Nem akar vért ontani.)

Madridból táviratozzák: A város nyugodt. A direktorium bevezette és szigorúan alkalmazza a cenzurát. A király az egész országra elrendelte az ostromállapotot, amelyet Primo de Rivera szükségesnek mondott. Primo de Rivera, az új kormány miniszterelnöke kijelentette, hogy rendszerét katonai diktatúrának lehet nevezni. Az állam tisztviselői tovább vezetik az ügyeket, a direktorium azonban a kamarát fel fogja osztalni és a legközelebbi választásig kamara nélkül fog kormányozni. A direktoriumnak a miniszterelnökön kívül még egy másik tábornok-tagja is lesz. Később a direktorium ki fogja magát egészíteni. Hogy a provizorium meddig marad meg, azt ma még nem lehet

tudni. Primo de Rivera kijelentette, hogy a mostani minisztérium súlyos felelősséget vállalt magára, de nagy megelégedést is érez, mert a spanyol nemzeti lelket ismét felélesztette és megóvta a pusztulástól.

Madridból jelentik: Destella tábornok, Barcelona katonai kormányzója, fogadta a Petit Parisien tudósítóját s így nyilatkozott előt:

— Hosszu idő óta nagy politikai nehézségekkel kellett küzdenie a most lemondott kormánynak, mert a kabinetben volt egy háborús párt és egy pacifista párt, hol az egyik, hol a másik kerekedett túlsúlyra. Ezt az örökös váltást csak erélyes kézzel lehetett volna megoldani, gróf Alhucemas mi-

niszterelnök azonban irtózott minden változástól. Legfőképpen nem akart megválni Alba külügyminisztertől, akit pedig egész Spanyolország vétkesnek tart a szerencsétlen marokkói kudarcok miatt. Az afrikai hadjárat, amely rengeteg pénzt emésztett meg s tömérdek véráldozatba került, rákfenéje Spanyolorzágnak, a nép már kizongott a végtelenség látzó marokkói háboru miatt, nem bírta az adóterheket és a folyton fokozódó drágaságot. Érthető az is, hogy a hadsereg tisztikara elke seredett a sok szegyenletes vereség következtében, szembe fordult a miniszterekkel és a kormány bu kását követelte.

— Gróf Alhucemas miniszterelnök örökös ingadozása végre meg érlelte az elhatározást és a junták kihirdették a katonai diktatúrát Barcelonában, amelyhez egymásután csatlakoztak a helyorségek. A cél eleinte az volt, hogy kényszerítsék a kormányt egy nagyszabású afrikai hadműveletre, amely egyedül képes helyreállítani Spanyolország tekintélyét és a katonai párt már-már keresztülvitte, hogy a kormány Martinez Anido tábornokot állítsa a marokkói hadvezetőség élére, de Alhucemas miniszterelnököt levették jáhárol pacifista miniszter társai. Így telt be a mérték és a junták végrehajtották az államcsínyt. — A katonai párt rendíthetetlen híve XIII. Alfonz királynak, tehát arról szó sem lehet, hogy a mozgalom ellen irányult volna. A népek sem kell aggódnia a diktatura miatt, mert az új kormány nem akar vért ontani. Ezt bizonyítja az is, hogy a polgári gárdát lefegyvereztettem. Nagy bizakodással várjuk a további fejleményeket, — így fejezte be szavait Destella tábornok — nagyobb és nemesebb fogjuk tenni Spanyolországot.

Madridból táviratozzák: Ma királyi rendelet jelent meg, amely valamennyi miniszteri állást megszüntet, csupán a hadügyi államtitkárságot hagyja meg. Nagy felhálynést kelt, hogy a liberális vezeték felajánlották Rivera tábornoknak támogatásukat. Több direktoriumi tag és mellözött tábornok, azonkívül számos egyesület és szervezet elégedetlenkedik. Eléje-

delenségük az új kormány, ellen fordul, mert az államcsíny, az ő megkérdezésük és tanácsuk nélkül történt meg.

Művész-háború

Budapestben

(Akcio a legkiválóbb magyar festők ellen.)

(A Közlöny budapesti újdósítójától.) A budapesti Képzőművészeti Főiskola ellen már régebbi idő óta valóságos hadjárat indult meg. A Képzőművészeti Főiskolának régebben nem volt egyetemi jellege és csak röviddel azelőtt formálták át egyetemi főiskolává, élére állítva rektornak Lyka Károlyt, a kitünő esztétikust és műkritikust. Az iskola vezetését Réti István, Csók István és Vaszary János nagynevű művészek vették át, akiket a rágalom nem kímélt meg. Különösen a Képzőművészeti Egyesület tagjai nem tudtak belenyugodni abba, hogy a modern festőművészeti kultúra ilyen hivatalos módon is tért hódítson. Az egyesület tagjai szokatlan lépésre határoztak el magukat. Feliratot intéztek Horthy kormányzóhoz, amelyben egyenesen azt kérik, hogy távolítsák el az iskola éléről a három nagynevű művészt és panaszkodva említi fel, hogy eddig minden irányú kérelmük a kultuszminiszteriumban és egyéb hivatalos helyeken süket fülekre talált, ezért fordulnak most a kormányzóhoz. A Képzőművészeti Egyesület tagjai féltik a főiskolát a modern és nemzetközi szellemtől és a mostani vezetőség elbocsátásában és új vezetőség kinevezésében a magyar festőművészet új napját látják. A feliratot Zala György szobrászművész, mint elnök és Caci István, Komáromi Katz Andre és

Bori István festőművészek írták alá. Horthy kormányzó a feliratot átküldötte a kultuszminiszteriumba, ahonnan gróf Klebelsberg Kuno kultuszminiszter, gróf Bánffy Miklóshoz, a Képzőművészeti tanács elnökéhez tette át az ügyet. Ez értesítette a felirat aláíróit, hogy csak konkrét vádak lehet fi-

gyelemben venni és ha ilyenek vannak, ezeket terjesszék fel hozzá. Ezekről értesíteni fogják a megvádolt művészeket is. A Képzőművészeti Tanács szeptember 22-iki ülésén tárgyalja ezt az ügyet, amelynek kimenetelét nagy érdeklődéssel várja Budapest művészvilága.

Harc a kokain-őrület ellen.

(Titkos morphiám-börzék. — Százhusz millió osztrák korona a csempészett kokain ára.)

(A Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A Bécsben nemrég lezajlott rendőrkongresszus nagy figyelmet szentelt a kokainterjesztés ügyének. Az előadásokból meg lehetett állapítani, hogy a nemzetközi rendőrség már meglehetősen pontosan ismeri azokat a köröket, amelyek a kokainnak és más kábítószereknek hódolnak vagy azokat terjesztik. Tipikus jelenség, hogy különösen a prostituáltak és ezek kártartottjai kedvelik ezt a kábítószert. Bizonyos éjjeli mulatóhelyek ügynökei a látogató közönséget egyenesen buzdítják a kokain és morphiám élvezésére. A razziák igen ritkán vezetnek sikerre, mert a kokaíncsempészek kitünően vannak szervezve, rendkívül elővigyázatosak, úgy hogy a legritkább eset az, amikor a kokain-árut tényleg lehet érni. Egyébként maga a kokainfogyasztás nem büntetendő cselekmény.

Sokáig kutattak, amíg rájöttek, hol van a kokaíncsempészek főfészke. A kutatás főképpen Német

országba vezetett, ahonnan ügyes csempészek viszik szét a mérget a szélrózsa minden irányába. — Főképpen Berlin és Hannover a nemzetközi kokaíncsempészek központja. A csempészt természetesen rendkívül megkönnyíti az, hogy a kábítószert rendkívül kis csomagokban árusítják. A poralakban elkészített kokaint minden feladás nélkül át lehet csempészni a határon. Züllött lelkiismeretű emberek számára igen jó üzlet a kokainterjesztés, mert mennél nehezebb a megszerzése, annál jobban fizetik azok, akik már rabjai a végzetes szenvedélynek. A kokain és morphiám-csempészek már valószínűleg speciálisták, akik pontosan ismerik a piacot, a beszerzési forrásokat. Vannak, akik annyira vakmerők, hogy az utcán állítják meg a járókat és így ajánlják megvételre szerüket. A nagy csempészek a kokaint a nagykereskedőknek szállítják.

Ma már óriási üzletággá fejlődött a csempészett kokain árusít-

tása. A bécsi rendőrségnek sikerült egyszer egy ilyen bandát ártalmatlanná tenni. 77 kiló kokaint foglaltak ekkor le, amelyből 37 kiló egyetlen droguistát volt. A kokaingyártótól 7,300.000 osztrák koronával vásárolták a kokain kilóját s ennek árát a káncereskedelem 55 millió koronára verte fel. A bécsi rendőrség tudomása szerint eddig 120 millió osztrák korona volt a legmagasabb ár, amit kokainért fizettek.

Ugyanekkor egy titkos levelezés kulcsát is megtalálták, amelyben „Mari”-nak vagy „Mezopotámia”-nak nevezték a morphiámot, „Olga” vagy „Oberösterreich” volt az ópium neve, a kokain pedig „Kamilla” vagy „Kärlen” néven szerepelt. A rendőrség kénytelen volt megállapítani azt is, hogy a kokain- és morphiám-szenvedély terjedéseért az orvosok is felelősek. Az előírás szerint kokain- vagy morphiámrendelésnél az orvos tartozik a receptre ávezetni, hogy: nem ismételhető. — Mégis akadnak lelkiismeretlen orvosok, akik 80—150.000 korona honoráriumért tetszésszerűen mennyiségben rendeltek ezt a veszedelmes orvosságot. Megállapították, hogy valóságos börze volt egyik-másik kávéházban, ahol ilyen típusú kezelést írt orvosok receptekkel kancoltak. Szó van arról, hogy a rendőrségek nemzetközi érintkezéssel akarják felvenni a harcot ezzel a néppusztító bajjal.

A pozsonyi mintavásár.

Irtá: Justiné-Baross Katinka.

(II.) Kapható ezen a mintavásáron minden. Az ezüsttaranyvirágos, bársonyszives, méteres csehgyémántos vastag fogadalmi viaszgyertyától parkettafaárum, prémes bundán, porcellánedényen, zongorán, burgonyavetőmagon, könyvön, bőrtáskán, fogkefén, cipőtalpon, nyers selyemszálon és kész selyemtapétán át minden.

Az emeleten a háziipar dominál. Csodaszép himzések, lehet könnyű csipkék, egy tulipános szür és sok tóthimzéses blúz, fehérvászon ruhák, színes himzéssel. Valamikor fehér vászon blúzok, ruhák fehér himzéssel készültek, vásároltattak és hordattak, nem volt jó társaságbeli asszony, akinek legalább féltucat fehér háziipari himzésű vászonruhája, blúza nem volt. A pozsonyi Izabella-Háziipar-egylet Izabella főhercegnő védnöksége alatt és kezdeményezésére létesült vagy huszonöt esztendeje és minden kis tót falucskában, az állami tanítónő vezetésével oktatták a himzéstudót asszonyokat, azoknak jó kereseti forrást juttatva, egyesületi gyűléseken megszavazott, régi és

népies motívumok után tervezett minták a falukon erdők leheletével, parasztasszonyok, lányok szívében szerelmes cifrázkodást kívánó vállak, kendők, kötők himzésével csodaszép, izléses, művészi himzéssé alakultak, mely messze földön híres volt. Az egyesületi patronázs, arisztokrata dámák, uriasasszonyok viselték a nagyon tartós, tóthimzéses fehér ruhákat, blúzokat, divat lett, kötelesség lett ilyet hordani, terjeszteni és most viszontláttam a kedves, ismert motívumokat a pozsonyi mintavásár üvegszekrényeiben.

A motívumok most színesek, a publikum nem elégtül ki a szép rajzban, formában, fehér fehéren himzésben, hogy élvezhesse a formákat, nyers izléssel a színeset kívánja.

Aztán nyitott, sokszínű, riktó berliner pamutból „damborított” ultramodern meghamisított Wiener-Werkstätte mintázat kézimunkákat láttam. — jaj ezek szörnyűk. Két csehi tanítónő barátságosan kínálja: — nagyon veszik, most divat! — Nem, nem, köszönöm.

— Dehogyan veszik? — igaz, hogy a másiktól sem vásároltam.

Sok a kereskedő, kevés a vevő. A lapokban naponta kétujjnyi a fizetésképtelen kereskedők névsorának rovata. Külföldi rendelés kevés. A romániai moratórium-rendeletet itt nagyon savanyuan fogadták — eddig még a legtöbb áru Románia felé indult. Pang minden, a jó korona megöli az ipart és kereskedelmet.

Villanyforralón, üvegfőzőedényben víz forr, körülötte sok, különböző nagyságu főzőedény, mind üvegből, levesfőzőfazék, tejeslábas. Barátságosan kínálja a kereskedő, olcsóbb mánt a vas, zománc, alumineum edény és hygienikusabb, tartósabb.

Bizalmatlanul nézik a háziasszonyok, sok eltört pohár és ablak emléke kísért ebben a bizalmatlan ságban.

A kis villanyforraló fölött a csinos üveglábosban vígan forr a vizz, talán a jövő főzőedényét látjuk magunk előtt. — De mire ez olyan általános lesz, mint most a fémedény, valamennyien esperantóul fogunk beszélni. Nagyon bizalmatlanul nézték.

Hogy a jövő háztartás falpköve a kis motor, — az kétségtelen.

Siemens állított ki a gépek hatalmas pavillonjában egyet és ez egy varrógépet hajt.

Stollwerok vagy tíz méter magas csupán apró különböző cukorkából készült pavillont állított fel a csarnok közepén. — Pischinger meg egy egész méter átmérőjű Pischinger tortát. Mind a kettőnek van is bámulója bőven, — különösen a gyermekek egyszerűen elrán gathatatlanok a cukorcsofák elől.

Egy fogkefegyár meg kerek, oszlopos görög templomot épített — csupa kefe és fogkeféből. Volt ez vagy hat méter magas. A mythologiai fogkefe-templom közepén kecsesen mosolygó otromba gipsz Amor-szobor pompázott, kezében nyíl és íjj helyett fogkefe és fogkefe. Utálatos volt. Igazán az izléstelenség netovábbja.

A nemesített gabonák termelése szép eredményeket mutat, fel. Látni zab, árpa, burgonya csodákat. Zabot egy méter nyolcvanöt centiméter magasat láttam, kalászosztól, szálmástól, gyökerei csinosan nyirkos mohába, pólyába. Hozama hektáronként átlag harminchat és fél mázsa. A termelő nemesítő öt esztendeje termeli, egyforma eredménnyel.

A parlament megnyitása

(Argetoianu nem tagja a néppártiaknak. — A szovjet elismerte Besszarabiá határait.)

Bucurestiből táviratozzák: Ma minisztertanács volt, amelynél a parlamenttől aktivitás kérdésével foglalkoztak és elhatározták, hogy a kormány a parlamentet máhár fő 15-én fogja megnyitni. Ezután a szakminiszterek tettek jelentéseket.

A Lupta jelentése szerint Argetoianu volt belügyminiszter nem megy el a néppárti Kiseveni gyűlésére, mivel nem érzi magát a néppártihoz tartozónak.

Az orvosok és az ügyvédek küldöttsége ma megjelent a pénzügyminiszter előtt, akinél tiltakoztak a horribilis adómegállapítások ellen. A miniszter megígérte a küldöttségnek, hogy mindeket foglalkozási ágából megbízottakat fognak delegálni az adókvetó bizottságba.

Prágából táviratozzák: Az orosz emigránsok sajtóorgánuma, a Pnevny Közli a Rosta táviratiügynökség azon értesítését, hogy Románia és Oroszország Tighinában megégyezést létesített a Dnyeszter hajózásának kérdésében. A lap szerint a szovjet Besszarabiá jelenlegi határait elismerte végleges határvonalnak.

Megint a zsidó-kérdés.

(Biztosítva van a magyar kölcsön)

Budapestről táviratozzák: A fősi halottak pomázi emlékének leleplezési ünnepén dr. Vass József népjóléti miniszter, a távollevő gróf Bethlen miniszterelnök helyettese beszédet mondott. A nemzetnek mondotta többek között, egységesnek és szilárdnak kell lennie: faji, vallási, osztályi és egyéb különbségeknek nem szabad széttagolnók a nemzetet.

Szegeden a szélsőjobboldalhoz tartozók népgyűlést tartottak. Eckhardt Tibor azt hangoztatta, hogy a külföldi kölcsön helyett a belföldi kölcsön célravezetőbb lett volna, mert az ideai termés oly jó, hogy a belföldi kölcsön sikerrel járt volna. A zsidókérdésről azt mondotta, hogy azt nem lehet léha tüntetéssel és pofozkodással megoldani. Friedrich István nem bízik a nyugati orientációban, hanem Keletről vár segítséget. Nem akarja, hogy az ország zsidó kézen legyen, hanem azt kívánja, hogy vegyenek példát a törökökről, akik minden idegen uralmat leráztak. Lendvai István a zsidókérdésnek törvényes és sürgős megoldásának követelése. Az első nemzetgyűlésnek kellett volna ezt megoldani. Ha pogromm következnek be, azok terhelik a felelősséget, akik elmulasztották a zsidókérdés megoldását.

Gentből táviratozzák: Politikai és pénzügyi körökben kedvezően ítélik meg a magyar kölcsön ügyét. Ugy tudják, hogy a Népszövetség és a jóvátételi bizottság ellenőrzésével nemzetközi nagyobb kölcsön folyósítható. A kisanant sem zárkózik el ettől a megoldástól, csak bizonyos garanciákat követel Magyarországotól.

Rákosi Viktor meghalt.

(A magyar irodalom gyásza.)

(Saját tudósítónktól.) Szükszevu budapesti távirat jelenti, hogy Rákosi Viktor, a híres magyar író és humorista szombaton délután meghalt. Rövid ideig szenvedett a megtört szervezettől idős ember. — Az elmúlt héten elrontotta a gyomrát, komplikációk állottak be, amelyek tüdőgyulladászt idéztek elő. Szombaton délelben bekövetkezett az agónia és rövid haláltusa után elhunyt.

Rákosi Viktor 67 éves volt. Fivére Rákosi Jenő, a Budapesti Hirlap nagynevű főszerkesztője, nővére pedig Rákosi Szidi a hírneves színművész. Még középiskolai tanuló volt Rákosi Viktor, amikor Ambrus Zoltánnal együtt irodalmi társaságot alapított. Szépirodalmi dolgozataival már hamar feltűnt. Érettségi után hírlapíró lett és nem sokára bátyja lapjához, a Budapesti Hirlaphoz került. Itt használta először a Sipulusz árnevet, amely azóta országos hírvé lett. — Még legutóbb is minden vasárnapra Sipulusz írta a B. H. tárcáját. Sokat utazott és bejárta Olaszországot, Franciaországot, Németországot, Ausztriát, Dániát, Szerbiát és Romániát. Leghíresebb munkái: a Buftogatók című regénye, Egy talusi Hamlett, Rejtett észkek, Téli rege, Gyala, Zuboly és társai, Barnabás rabsága, Korhadt lakereztek, Elnémult harangok, Polgárháboru. — Írt szindarabokat is, legtöbbször bohózatokat, más társszerzővel. Írói működését a Petőfi Társaság és a Kisfaludy-társaság azzal honorálta, hogy 1892-ben, illetve 1897-ben tagjai sorába választotta. Munkáinak legnagyobb részét lefordították idegen nyelvekre. Humoros írásai, amelyekben sok a sziporkázó ötlet és karikatúra, valamikor igen népszerűek voltak.

Körülbelül 16 évvel ezelőtt egy egész nyarat töltött Aradon. Akkoriban a sok munka nagyon kimerítette, idegei is felmondták a szolgálatot. Aradon néhai dr. Opre Péter hidegvíz-gyógymódjával kezelte magát és hamarosan talpra is állt. Sokáig állandó vendége volt a megszűnt aradi Központi-kávéháznak, ahol aradi kollégáival tréfálódzott és szórakozott. — Ősszel visszatért Budapestre. Azóta nem járt Aradon, ahol nemcsak az író, hanem a kedves, tréfas embert is szerették.

Körülbelül 16 évvel ezelőtt egy egész nyarat töltött Aradon. Akkoriban a sok munka nagyon kimerítette, idegei is felmondták a szolgálatot. Aradon néhai dr. Opre Péter hidegvíz-gyógymódjával kezelte magát és hamarosan talpra is állt. Sokáig állandó vendége volt a megszűnt aradi Központi-kávéháznak, ahol aradi kollégáival tréfálódzott és szórakozott. — Ősszel visszatért Budapestre. Azóta nem járt Aradon, ahol nemcsak az író, hanem a kedves, tréfas embert is szerették.

Emelkedő dollár — olcsóbbodó élet.

(Németország a külföldiek eldorádója. — Aradi fürdőigazgató Németországról.)

(Saját tudósítónktól.) A rettenő nagy számok, amelyekkel Németországban számolnak, a külföldiek szemében azt a hitet keltik, hogy Németországban sokkal nagyobb a drágaság, mint a többi államokban. Ezt a hitet megcáfolják azok, akik Németország területéről haza érkeznek és akiknek feljegyzései világosan kimutatják, hogy a gazdasági összeomlás előtt álló Németországban jelenleg aránylag sokkal olcsóbb az élet, mint nálunk. Ma érkezett vissza Aradra többhetes nyaralás után Ambrus Gy. Lajos az aradi katonai strand fürdőigazgatója, aki Kissingenben, a híres bajor fürdőhelyen közel négy hétig időzött. Ambrus fürdőigazgató pontos feljegyzéseket készített magának az ottani árakról. Ezekből az érdekes feljegyzésekből furcsa dolgok derülnek ki. Megállapítható, hogy **mennél jobban emelkedtek az árak, annál olcsóbban éltek a külföldiek.** A márka romlásával ugyanis a dollár értéke állandóan emelkedett. Mikor Ambrus elhagyta Németországot, a dollárért százhuszonöt milliót fizettek. Érdekes esetként említette meg Ambrus, hogy mikor legutóbb dollárt vásárolt Kissingenben, csak száz millió márkát vett magához. A dollárért azonban 125 milliót kellett volna fizetnie. A

mikor az eladó tudomást szerzett, hogy az igazgatónát 25⁰ millióval kevesebb van, elengedte a hiányzó összeget és száz millióért is odaadta a dollárt. Ez jellemzi legjobban, hogy mennyire nem nagy öszszeg 25 millió márka.

Augusztus 17-én érkezett meg Ambrus igazgató Kissingenbe. A legelőkelőbb penziónban börtölt lakást, melyért az első héten kétnyolc 400 ezer márkát, átszámítva 165 lejt fizetett naponta. A márka értékvesztése miatt a második héten a penzió árát több mint száz százalékkal öt millióra felemelték, ami a külföldieknek csak előnyösebb lett, mert ez az összeg dollárban fizetve és leire átszámítva már csak 93 lei 50 banit tett ki. A harmadik héten ismét emelték a penzió árát hat és fél millió márkára, ami leire átszámítva nevetésesen csekély összeget, az előbbi napi ár egyharmadrészét 32 lejt tett ki. A negyedik héten is emelték a lakás és ellátás árát nyolc és fél millió márkára. Román valutára átszámítva 41 lei volt ez az összeg.

Ambrus harmadmagával volt három és fél hétig Kissingenben és ez a hosszú ideig tartó kellemes nyaralás csak 24 dollárjába került. Német előzékenységre vall, hogy az ottani fürdő igazgatósága, az aradi strandfürdő igazgatójának

teljesen díjmentesen adta a fürdőjegyeket. Ezek a pontos adatok bizonyítják, hogy Németországban a megélhetés lényegesen olcsóbb mint nálunk, de csak külföldinek. A textil és bőrárak azonban drágábbak. A kötött-szövött árak ötven százalékkal olcsóbbak, mint nálunk. Így egy pár női selyem harisnya átszámítva 100 leibe, flórharisnya pedig 75 leibe kerül. A delikatesz dolgok is olcsóbbak, különösen a csokoládé, amelyből 100 gramm ára csak nyolc lei.

— A német városokban általában csend és nyugalom van, mondotta Ambrus. A francia és belga ellenszenvnek csak egy megnyilvánulását láthatja az idegen és pedig azt, hogy a legtöbb üzlet cégtáblájára ki van írva „Belgákat és Franciákat nem szolgálunk ki.” Külföldiek meglehetősen sokan tartózkodnak és nyaralnak Németországban, sok román állampolgár is. A színházi helyárak renkképpen olcsók. Zsolye első sor két és fél millió márka vagyis öt lei. Voltam egy ízben hangversenyen is. A legjobb hely négyszázezer márka, egy lei volt. Autó-kirándulásokat is tettem a környékbeli városokba. Négy órás turautóért 1.200.000 márkát, 30 lejt fizettem. Voltam a híres Rottenburg városában is. A város, ezelőtt 900 évvel épült és a mai napig is csak az akkori stílusban szabad a városban építkezni. Egy ot-tani lakos kalauzolása mellett megtekinttem a város művész épületeit és műremekeit. A kis város még mindig körül van véve Misch, a város első polgármestere által épített falakkal. Csak a négy kapu valamelyikén átlépve lehet bemenni a városba. Rottenburgnak most kilencezer félék lakosa van. Becstületes német polgárok, legnagyobb részben iparosok. A legkellemesebbben eltöltött napok emlékével jöttem vissza Aradra. Megerősítetem a német nép iránt táplált szeretetemet, amely annyi megpróbáltatás után még mindig harkadhatatlan kedvvel és bámulatos energiával dolgozik fennmaradása és a belső konszolidáció megvalósítása érdekében. (V. J.)

Sulyos vád

egy pékmester ellen.

Tóth János aradi pékmester ellen a napokban feljelentés érkezett az egyik aradi hatósághoz sulyos közegészségügyi kihágás miatt. A feljelentés szerint a pékmesternek Str. Dorobantilor (Felsze-utca) van pékműhelye és az udvaron levő nyitott kutba, amelyből a dagasztáshoz szükséges vizet merítik, beledobtak egy döglött macskát. A macska hullája már napok óta fertőzi meg a kut vizét. A pékmestert már több ízben figyelmeztették a megfertőzött kutra, de nem törődött vele, mert amiut mondta, nem ő dobta bele a macskát. A vizsgálat megindult. Ha a vád beigazolódik, a pékmestert a legszigorubb büntetéssel sújtja a törvény.

Apponyi nem vesz részt a politikában.

(A rosszul begombolt mellény. — Apponyi amerikai útja.)

Budapestről táviratozzák: A legutóbbi napokban komoly politikai körök is sűrűn tárgyaltak olyan hírekről, hogy erőteljesebb politikai, sőt társadalmi kezdeményezés indul meg, hogy gróf Apponyi Albertet a politikai küzdelmekben való intenzívebb részvételre kérjék. A közeljövő politika harcában talán döntő fázisába lép a magyar konszolidáció biztosításáért vívott küzdelem s a mozgalom, amelyről beszéltek, oda irányult volna, hogy Apponyit aktívabb közreműködésre, esetleg párt vezérletre bírják. Gróf Apponyi Albert ezekről a hírekről a következőket mondotta:

— Miután nemsokára Amerikába utazom és két hónapig — esetleg két és fél hónapig is — távolmaradok, talán nem is szükséges külön cáfolni ezeket az ügyeket.

A továbbiakban a mostani politikai helyzetről s különösen az eddigi konszolidációs politika eredményeiről és kilátásairól volt szó. Apponyi itt a következőket mondotta:

— Mindaddig, amíg nem ismerik el követendőnek Deák Ferenc egyszerű, bölcs igazságát, hogy a rosszul gombolt mellényt ki kell gombolni és újból begombolni, mindaddig definitív nyugalomhoz nem jutunk el. Miután az összes eddigi kísérletek csak a rosszul gombolt mellénynek kigombolás nélkül való helyreigazítása körül forogtak, *nekem a magam feltógó sával azokban helyem nincs.*

Azokkal a törekvésekkel szemben, amelyek a helyzetet még a mostani pénzügyi tárgyalások közben akarják felborítani, álláspontját a következőkben precizizozta Apponyi:

— E pillanatban nem adnám oda magam semmiféle olyan kísérletnek, amely az országra nézve döntő fontossággal bíró pénzügyi kibontakozás és akció közepén, mielőtt annak sikerét vagy akár sikertelenségét megállapítani lehetne, a helyzetet felborítani akarja. Ezt egyenesen lelkiismeretbevágó dolognak tartom.

ratai körében, mert tartani lehet tőle, hogy elpusztította a múzeumokban őrzött megbecsülhetetlen értékű és pótolhatatlan műkincseket. Keletázsia évezredes ötvös- és kerámiai-műparának, valamint plasztikai és festőművészetének legbecselesebb alkotásai ugyanis az idő folyamán Japánországba kerültek, ahol nagy szakértelemmel gyűjtötték és osztályozták és féltő gondokkal őrizték őket.

Az első rémület lecsillapodása után nyomban elrendelte a tokiói kormány a múzeumok állapotának megvizsgálását s a kiküldött szakemberek megállapították, hogy a műkincsek túlnyomóan nagy részét megkímélte a katasztrófa. A tokiói császári múzeum a városnak azon a részén van, amelyen alig történt nagyobb pusztulás, azonkívül a tárgyakat mindjárt az első elrendezés idején úgy helyezték el, hogy földrengés esetén lehetőleg védve legyenek. — A többi nyilvános gyűjteményben se esett kár a tárgyakban, de a magántulajdonban lévő műkincsek egy részét nem lehetett megmenteni.

New-Yorkból táviratozzák: A japánországi borzalmas földrengés első napjának egy meghiátó epizódját mesélik el az amerikai lapok. Yokohama felé teljes sebességgel rohogott egy gyorsvonat az esti szürkületben. A sötétséget növelték az eget elborító fellegek s a dühöngő vihar. Ekkor történtek az első földlökések, amelyet azonban a rohogó vonat utasai és gépésze nem vettek észre. A vonat egyszerre egy kanyarodóhoz ért, amely után viadukt követke-

zik, amely egy mély, rohanó folyót fölött vezet el. A mozdonyvezetőnek ekkor úgy rémlett, mint ha a síneket hadonászó emberek lepnék el. Teljes erővel fékezett s a vonat csakhamar megállott. A vonat alig tíz méterre állott meg a borzalmas mélység előtt, amelynek hidját elpusztította a földrengés. A szinte kővé vált mozdonyvezető ekkor elmondotta az utasoknak látomását, amelyet senki sem értett meg, mivel a pályán egyetlen lélek sem volt. Ugy látszik, az ösztönös telepatia egy érdekes esetéről van szó, amely hat száz utast mentett meg a biztos haláltól.

Gentből jelentik: A yokohamai rémségekről egy svájci lapban részletes tudósításokban számol be egy *Jederkin* nevű svájci kereskedő. Jederkint az első földlökések az utcán találták s így sértelesen tudott eljutni a város egyik parkjába, mely pillanatok alatt az emberek ezreivel telt meg, kik az összeomló s lángba borult házakból oda menekültek. A helyzet azonban csakhamar kritikussá vált itt is, mert a dühöngő tüzvész nemsokára egy az égis lobogó lánggyűrűvel vette körül a parkot, melyben a heringként ősz

Uj bonyodalom Wilde Oszkár egyik regénye körül.

(„A pap és a ministráns fiu” irodalmi viszontagságai.)

(A *Közlöny* berlini tudósítójától) Kevés oly műve van az újabb kor irodalmának, mint az a vékonyka és antik erotikával fűszerezett kis füzet, mely többnyire az irodalmi dugáru katalógusában található fel. „A pap és a ministráns fiu” címen. Ez a novella a „Clameleon” című korlátolt példányszámban megjelent angol folyóiratban látott napvilágot 1894-ben és szerzőjének neve helyett csak egy X betű volt alányomtatva. Ugyanebben a füzetben megjelentek még Wilde Oszkár aforizmái és a nagy angol költő barátjának, lord Alfred Douglasnak két költeménye. A következő évben megtörtént Wilde Oszkár ismeretes poréneke tárgyalása, melynek folyamán a vád ezt a művet is bizonyítékul hozta fel ellene. Wilde azonban ekkor egy többféleképpen magyarázható kijelentésével elutasította magától azt, mintha ő volna a novella szerzője.

Wilde Oszkár azóta régen meghalt, de „A pap és a ministráns fiu” című könyv körül még nem üttek el az érdeklődés és vitatkozás hullámai. A braunschweigi törvényszék augusztus utolsó napjaiban tárgyalta Sander Ernő német író és Wilde-kutató perét, melyet ez *Steegemann*, a híres kiadó ellen indított. Az ügy története a következő: 1918-ban Steegemann kiadó megbízásából Sander dr. új fordítást készített „A pap és a ministráns fiu” című angol novellából, melyet Sander dr. kit kutatásai tényleg arról győzték meg, hogy a könyv a nagy angol író műve, Wilde neve alatt jelentetett meg. Akkor azonban egy másik alapos Wilde-ismerő, Meyerfeld dr., tanulmányt közölt a Frankfurter Zeitungban, melyben behozta, hogy a könyv nem Wilde, hanem egy angol pap műve, mire Sander dr. kivonatta

szézsufolt emberek valósággal pörkölődni kezdtek. Mindenfelől a sebesültek és haldoklók kiáltásainak borzalmas kórusa hangzott fel, kiknek megmentésére gondolni sem lehetett. A romok közé ékelt embereket csakhamar elérték a lángok és elevenen megégték. A parkban levők ruhájukkal fedték be arcukat, hogy a pokoli hőség ellen védekezzenek, a gyengébbek tömegesen rogytak össze borzalmas kínokban s úgy látszott, hogy a több mint ötezer ember elevenen fog megégni. Ekkor azonban váratlan dolog történt. Egy újabb földlökés következtében egyszerre összeszakadtak a város vízvezetéki csövei, így a park mellett elhaladó fővezetékek is és a vastag sugarakban feltörő víz egyszerre elárasztotta a parkot, mely valóságos tóvá változott. A borzalmas haláltól megmenekült emberek boldogan merültek alá időnként a vízbe s szerencsésen kitarítottak veszelyes helyzetükben mindaddig, míg a tüzvész kissé enyhült és az „Orosz Csárna” angol hűtő legény ségének sikerült utat törnie az üszkös romokon át a körülzárt parkig, honnan az emberek aztán a tengerpartra menekültek.

Tokio ujjaépül.

(A megmenekült európaiak. — Nem pusztultak el a műkincsek.)

Londonból táviratozzák: Osakában ma hozták nyilvánosságra a Tokió ujjaépítésére vonatkozó császári leiratot. A leirat a japán történelemben példátlan nemzeti szerencsétlenségnek minősíti a földrengést és felszólítja a japán népet, hogy minden erejével vegye ki részét a kormány rendeletének végrehajtásából, hogy a külföld bizalmát Japánnal szemben minél hamarabb visszanyerje. Tokió ujjaépítésére külön szervezetet létesítettek.

Párisból táviratozzák: Az itteni japán nagykövetséghez Tokióból a következő hivatalos távirat érkezett: A Yokohamában élő 3000 európaiból és amerikaiból a külügyminisztérium megállapítása szerint mintegy százan estek áldozatai a földrengésnek. Ezek között ötven angol és husz amerikai van. A megmenekült európaiak és amerikaiak nagyrészt az „Express Australia” és az „André le bon” hajókon vannak. Kilenc személy kivételével, akik Yokohamában maradtak, a többi külföldiek mind az „Amboisa” és az „Express of Canada” hajókon vannak. Ezen a két hajón tartózkodnak a konzulátusok és a diplomácia tagjai, akik a japán hatóságokkal karöltve gondoskodnak az európaiak és amerikaiak élelméről.

Londonból jelentik: A japánokat ért szörnyű katasztrófa az egész világon nagy aggodalmat keltett a keletázsiai művészet ba-

a forgalomból a könyvnek általa készített és Steegemann kiadásában megjelent példányait. Steegemann azonban nem tudott ezzel kibékülni és ezért új fordítót bízott meg a könyv németre való átültetésével. Ez az ismeretlen fordító egy német költő igen előkelően hangzó nevének paródiáját vette fel álnévül, magát a könyvön Rainer Maria Schultze-nek nevezve (lásd: Rainer Maria Rilke). Ez a fordítás 1922-ben jelent meg. A könyvön szerzőül Oscar Wilde neve szerepelt és a legjellemzőbb tulajdonsága, hogy Rainer Maria Schultze ur szőről-szóra átvette Sander dr. fordítását. Sander dr. erre szerzői joghítorlás címén feljelentést tett Steegemann kiadó ellen, kit a braunschweigi bíróság huszezer márká pénzbüntetésre ítelt, ezenkívül kényszerítette a könyv összes példányainak visszavonására. Steegemann felelősebbé, de a felsőbb törvényszék felelősebbé ehfűsította. Németország irodalmi körében most érdeklődéssel várják a legfelsőbb bíróság döntését, hogy joga volt-e Steegemannnak Oscar Wilde neve alatt jelentetni meg „A pap és a ministráns fiu” édeskes történetét, hanem azt is, hogy szerzői joghítorlásszámba megy-e egy lefordított műnek a fordító akarata ellenére más fordító neve alatt való kiadása.

— Uj szigetet fedeztek fel a Fereno József föld mellett. Kristiániából táviratozzák: Arnesen norvég tengerészkapitány a Fereno József-föld mellett a 80 fok 40 perc földrajzi szélesség alatt egy új szigetet fedezett fel. A sziget 20 kilométer hosszú, eddig, ugylátszik, óriási jéghegyek borították el, melyek most olvadtak

Hogy áll a leu?

Szept. 17-én 100 leiert adtak
Zürichben 2.62 — frankot
Parisban 8.10 frankot
Budapestben 9300—10600 kor.-t
Bécsben 31.800 osztrák koronát
Berlinben 60.000.000 márkát
Prágában 15.50 szokolt
Londonban 1 font 975 lei.

Razzia nappal.

Riadalom az aradi kávéházakban.

(Saját tudósítónktól.) Az utóbbi időben Aradon túlságosan elszaporodtak a gyanús egyének. A kertes egzisztenciák szívesen keresik fel Aradot, mert ha ég a talaj a talpuk alatt, innen hagyják el leggyorsabban az országot. Ez indította arra Gritta Ovidiu rendőrprefektust, hogy ma délután két órakor az aradi kávéházakban meglepetésszerű razziaát tartson. A razziaát a rendőrprefektus vezette. A résztvevő rendőrtisztek és detektívek igazoltatták az összes vendégeket. A kávéházakban érthető meglepetést keltett a razzia. Azok akiknek volt okuk félni a hatóság-tól, igyekeztek menekülni a kijárat felé, de ott is meglepetés érte őket, mert az összes kijáratokat a rendőrök sorfala állotta el. A razzia több olyan aradi embert is állított elő, akik nem tartották maguknál igazolványukat. Ezeket kellő igazoltatás után azonnal szabadon bocsátották. Több, mint husz embert, akik nem tudták magukat igazolni, a rendőrség fogva tart és megindítja ellenük az eljárást.

Üngyilkos bankigazgató.

(Leletartóztatás elől a halálba.)

(A Közlöny budapesti tudósítójától.) Wajtnér Ferenc, a verseci Polgári Takarékpénztár igazgatója néhány héttel ezelőtt hatszázezer korona adósságának hátrahagyásával Magyarországra szökött. Amikor a verseci takarékpénztár igazgatósága értesült Wajtnér szökéséről rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelyen megállapították az elkészült üzleti mérleg alapján, hogy a bankigazgató könnyelmű költsékezésével csaknem csődbe kergette az erős alapokon álló intézetet. Feljelentést tettek ellene a nyomozás folyamán megállapították, hogy előbb Romániába szökött, ahonnan szabályszerű utlevéllel Budapestre utazott.

Budapestben Wajtnér újabb szélhámosságokat követett el. Többek között felvett Huszár Ferenc-től, Huszár Dezső volt verseci járásbíró fiától ötvenezer magyar koronát azzal, hogy az összeget Huszár Ferencnek Versecen tartózkodó anyjához juttatja. A pénzt Wajtnér még az éjjel elmulatta. Huszár csak napok múlva értesült arról, hogy a bankdirektor szökésben van és az átadott összeget is elköltötte. Azonnal feljelentést tett a budapesti rendőrkapitányságon, ahol szintén megindították a nyomozást.

A budapesti rendőrség megállapította, hogy Wajtnér az Astoria szállóban lakik. Szerdán délelőtt több detektív jelent meg az Astoriában, hogy Wajtnert letartóztassák. A szoba ajtaját zárva találták, mire felszólították a szobában tartózkodó Wajtnert, hogy a rendőrség parancsára nyisson ajtót. A detektívek felszólítására

revolverdörrenés volt a válasz. Betörték az ajtót és a bankigazgatót ágyán eiterülve átlétt koponyával találták. A golyó azonnali halált okozott. A szerencsétlen véget ért bankigazgató Versecen tartózkodó családját a budapesti rendőrség táviratilag értesítette az öngyilkosságról.

A franciák nem tűrnek beavatkozást.

(Poincaré találkozik Baldwinnal. — A Ruhr-vidéken nem lehet aranykölcsönt jegyezni.)

Párisból táviratozzák: Poincaré miniszterelnök Dun sur Meuseban, a hadiembek leleplezésekor nagyobb beszédet mondott. Hangoztatta, hogy a béke aláírásakor a szövetségesek megígérték, hogy szigorúan kényszerítik Németországot az elkövetett károk és büncselekmények jóvátételére. Németország mindenképpen huzza-halassza a jóvátételt és sok emberben Németország ígérete nem egyéb holt betűnél. A szövetségesek idegeskednek, mondotta Poincaré, hogy miért merjük a németeket köteleességeikre emlékeztetni, bírálgatnak, kárhóztatnak, uralom ravagyóknak mondanak bennünket és tolokodást vetnek szemünkre. Ez sérti a franciákat, akik azt képzelték, hogy a szövetségesek a békét saját magáért szeretik. A népek viszonyában nem lenne többé biztonság, ha a megkötött szerződéseket letagadnák. Mivel a versaillesi békeszerződés a német jóvátételt kimondottan a jóvátételi bizottságra bízta, ezért Franciaország más bizottság beavatkozását nem tűri.

— Követelnünk kell a teljes jóvátételt, mondotta még Poincaré. Örkdünk kell teljes biztonságunk fenntartásán. Véleményünk az, hogy a mai verebet nem adjuk oda a holnapi tuzokért. Németország odahaza és más országokban gyártja az ágyukat, repülőgépeket és löszert, hogy egy-két év múlva boszura készen álljon velünk szemben. Németország vitéz és hü fekete csapatainkat a világ előtt diszkreditálni igyekszik, mert nem akarja elismerni, hogy százezer német nemzet vagyunk. Ha Németország teljesíti kötelezettségeit, módja van, hogy felvétesse magát a Népszövetségbe, miáltal Franciaország és Németország kölcsönösen a Népszövetséghez tartozva biztosítják egymást támadás ellen. Ha Németországot ismét elögná a katonai készség ingere, a garanciális szerződésnek ránk nézve semmi gyakorlati értéke nem volna. Kezünkben vannak a zálogok, amelyeket ki nem adunk, amíg ki nem elégitenek bennünket.

Párisból táviratozzák: A reggeli lapok megerősítik azt a hírt, hogy Baldwin angol miniszterel-

nök szerdán megbeszélést folytat Poincaréval.

Berlinből táviratozzák: Politikai körökben Poincaré beszéde megütközést keltett. Magatartását azzal magyarázzák, hogy erős pozíciót akar magának teremteni a Baldwinnal folytatandó tárgyalásai küszöbén. A Berliner Montagspost írja: Poincaré beszéde nem teszi lehetővé a tanácskozás folytatását. Németország megvárja a Baldwinnal folytatandó tanácskozás eredményét és csak azután válaszol a beszédre.

Párisból táviratozzák: Nievre tartomány megyei főtanácsa tizenegy szavazattal kettő ellen felszólította a kormányt, hogy a legrovidebb idő alatt igyekezzen meg egyezni Németországgal és a megszüntetést megindítani. A prefektus a szavazás után lemondott.

Berlinből táviratozzák: A Wolff ügynökség jelenti Essenből: Degoutte francia parancsnok tábornok a német aranykölcsön jegyzését a Ruhr vidék és a Düsseldorf hídő területére betiltotta, mert a jegyzés ügyét nem terjesztették eléje jóváhagyás végett. Az eselleges jegyzés összegét kártérítés nélkül leiglatják. A tábornok kilátásba helyezi, hogy bezárhatja mind azokat a bankokat, amelyek a jegyzéssel foglalkoznak, de súlyosan bünteti azokat is, akik a kölcsönre jegyeznek.

Mulatságok

Szüreti mulatság.

(Mükedvelői előadás és bál az aradi városiigetben.)

(Saját tudósítónktól.) Kitünően sikerült szüreti mulatságot rendeztek vasárnap délután Aradon az Acsev. főműhely alkalmazottai és munkásai. Az agilis rendezőség mindenre kiterjedő figyelemmel biztosította a jelenvolt nagyszámú közönség kellemes szórakozását. — Este a városiigeti vendéglő nagytermében mükedvelői előadás, utána pedig táncmulatság volt. A műsort Mihulescu Antal szavai nyitották meg. Négy egyfelvonásos vigiáték került színre, melyekben Szilipio Gizike, Ágoston Mancsi, Kovácsi Piri, Kovács Mancsi, Papp Rózsi, Varga Annus, Futák Mancsi, Harka Kató, Ferenc Lászlóné,

Horay Mihály, Hack István, Kiss Lajos arattak megérdemelt sikert. Mihulescu Antal román táncát, Ágoston Mariska énekszámait nagy tapsal jutalmazta a nagyszámú közönség. Műsor után megkezdődött a tánc, amely reggelig tartott. A jelenvolt hölgyek névsorát a bál rendezősége a következőképpen állította össze:

Asszonyok: Bakos Istvánné, Korek Jánosné, Sir Jánosné, Zéger Jánosné, Marosán Györgyné, Kapa Jánosné, Veres Károlyné, özvegy Ursz Lázárné, Ternel Jánosné, Kiss Józsefné, Juhász Jánosné, Mészáros Józsefné, Jegyincz Józsefné, özvegy Bedő Istvánné, Iváncs Péterné, Kéri Lászlóné, Mihály Ferencné, Horay Istvánné, Vidovenyec Andrásné, Schwartz Ferencné, Betlehák Károlyné, Kohány Györgyné, Hoffmann Sebestyenné, Kelemen Bálintné, Tóth Mihályné, Smor Józsefné, Borsos Jánosné, Molnár Istvánné, Bakal Istvánné, Kovács Andrásné, Kelemen Imréné, Szilipio Lajosné, Almásy Jánosné, Poor Józsefné, Futák Istvánné, Páva Zsigmondné, Höhn Jánosné, Csányi Lajosné, Ágoston Józsefné, Szegedi Sándorné, Varga Bálintné, Zubory Jánosné, Sztanics Józsefné, Drágos Kálmánné, Boros Andrásné, Bogyi Istvánné, Sztojka Józsefné, Nagy Mihályné, Ferenczy Lászlóné, Blahutko Józsefné, Varga Gusztávné, Szabkoczky Kálmánné, Csóti Antalné, Magori Sándorné, Tóth Sándorné, Téglási Kálmánné, Pauli Miklósné, Zevegyi Györgyné, Hofstadter Józsefné, Fülöp Józsefné, Kovács Sándorné, Lengyel Gézáné, Luchmányi Istvánné, Almásy Jánosné, Farkas Gusztávné, Mezel Ambrusné.

Leányok: Szilipio Gizike, Bakos Nusika, Braun Margit, Kéri Ilonka, Hencser Ilonka, Juhász Mancsi, Jegyincz Zsófi, Ferenczi Berta, Vecsernyés Margitka, Czakkó Mariska, Mihály Teri, Horay Juliska, Burzan Ilonka, Laza Mancsi és Ilonka, Sir Ilonka, Németh Bözsi és Margit, Marosán Mancsi, Borsi Terka, Veres Mancsi, Ursz Mancsi, Ternel Viktoria, Magori Vica és Hilda, Varga Annus és Juliska, Varga Margit, Szabkoczky Ilonka, Csóti Böske, Tóth Piroska, Téglási Juliska, Pauli Juliska, Ágoston Mariska, Hofstadter Annus, Kovács Mancsi és Piri, Szegedi Juliska, Lengyel Ilonka és Juliska, Luckmányi Böske, Bárány Bözsike, Vidovenyec Ilonka, Braun Teri, Reinholz Magda, Betlehák Rózsi, Schneider Terus, Hoffmann Teri, Kelemen Margit és Etus, Pusás Nusi és Mancsi, Tóth Etus, Deák Mariska, Simon Zsuzsi, Poor Irmus, Futák Mancsi, Csányi Böske és Rózsi, Szegedi Ilonka, Boldor Juliska, Gajtor Mariska, Lucuta Mariska, Zuhory Sztanics An

mus, Paul Rózsai, Boros Juliska, Bugyi Manci, Lukács Annus és Manyi, Almási Böske és Mariska, Barna Annus és Szidi, Bosnyák Kornélia, Glogovecsan Iluska, Lázár Lukrécia, Mezey Juliska, Barna Juci, Petneházi Rózsai, Boksaí Gizi, Sándor Ilonka, Janovics Mariska és még számosan.

Az aradi Gutenberg dalkör vasárnap este a Munkás otthon nagyteremében sikeresen dalestétét és táncmulatságot rendezett. A névös műsort a dalárda nyitotta meg amely Kovács Gyula karimester vezénylete mellett két magyar nép románcot énekelt. Demján György Halmos József, a „Parasztecsületből”, nekelt egy nagy áriát, amely a közönség lelkesen megtapsolt. A dalárda énekelt ismét négy régi magyar nótát. Tamásovics Ferenc a „Frobadorból” énekelt egy nehéz áriát osztatlan tetszés mellett. Az mások Mendelcsin: Török borbálynak emléklésével a dalárda zárta be. Műsor után megkezdődött a tánc, amely a legjobb hangulatban este után két óráig tartott. A táncmulatságon jelen volt a névös műsorát a rendezőség a

Alhírek a temesvári király látogatás elmaradásáról.

(Brattianu Vintila a temesvári mintavásárról. — Mocsonyi fődvármester állítólagos levele.)

(Saját tudósítónktól.) Temesvárott néhány nap óta az a szenzációs hír terjedt el, hogy a király Őfelsége és a királyi család temesvári látogatása elmarad. A királyi pár látogatása tudvalevőleg összefüggésben van a temesvári mintavásárral s a kisanatani olimpiádjával, most pedig az a mende-mondája, sőt a „Magyar Hírlap” tegnapi száma meg is írja, hogy a királylátogatás éppen a mintavásár miatt maradna el.

A fáma szerint ugyanis Brattianu Vintila pénzügyminiszter múlt héti temesvári tartózkodása alatt azt a temesvári tartózkodása alatt azt a mintavásárt megének, sőt zsidók rendezik s így nem tekinthető országos eseménynek, miért is a király Őfelségét is ilyen értelemben fogja inormálni.

Brattianu különben a hír szerint Szana Zsigmond vezérigazgató, angol vicetekozura is neheztel, hogy a miniszterek távollétében jelentkező Őfelségénél audienciára, hogy őt a Gyosz. nevében meg hívja a mintavásár megnyitására.

A jól értesültek azt is tudni vélik, hogy Mocsonyi fődvármester a napokban levelet intézett lugosi bizalmosához, a nemzeti párt egyik vezető egyéniségéhez, melyben azt írja, hogy

a király semmit sem tud a temesvári utazásról.

Hogyanan ered ez a szenzációs hír, amely megerősítésre szorult nem tudjuk.

A királylátogatással kapcsolatban elterjedt híresztelésekre vonatkozóan Coste Gyula dr. prefektus a Közlöny munkatársa előtt a következő felvilágosításokat adta:

— Az egész híresztelés rosszakaratu ünnepélyrontás. Egész határozottan mondom, hogy a felsőes család eljön Temesvárra

Következőképpen állította össze:

Ásszonyok: Buday Gyuláné, Molnár Józsefné, Bota Szilárdné, Rasztik Nándorné, Zetyik Károlyné, Szuszmann Józsefné, Schmidt Jánosné, Nagy Vilmosné, Well Lázárné, Karácsonyi Tódorné, Szlavik Sándorné, Román Gyuláné, Rác Jánosné, Román Jánosné, Román Lajosné, Zimmermann Jánosné, Undi Antalné, Janovits Sándorné, Furturen Fülöpné, Retkovszky Istvánné, Jovanov Tódorné, Tergulica Iuréné, Simondán Jánosné, Rosenfeld Sámuelné, Pente Viktorné, Lajkó Ferencné, Piro Vazuhé, Mikolás Istvánné.

Leányok: Molnár Böske, Rasztik Juli, Bruckkner Anus, Nagy nővérek, Zetyik Mariska, Marinkó Margit, Gersán Annus, Szuszmann Gizi, Roth Manci és Juliska, Veres Julia, Schimiedt Anus és Erzs, Well Erzs, Karácsonyi Ilonka, Holcsay Böske, Rasztik Juli, Szlavik Lili és Olga, Becio Nusi, Kazán Rózsai, Kovács Ilonka, Undi Rózsai, Janovits Ilonka és Aranka, Turfuren Vilma, Retkovszky Manci, Parkas Rosén, Pente Böske, Lajkó Annus, Piro Kató, Mikolás Kató és Maria és még számosan.

és az ünnepély előkészítési munkái nagyban folynak és nem igaz az sem, hogy Bucurestiben nem tudták a királylátogatásról, hiszen a kormány adott 600 ezer lei előleget a fogadtatás költségeire a városnak. A király minden bizonnyal eljön Temesvárra, de lehet szó arról, hogy látogatásának ideje néhány nappal kitolódik. Ez esetben 22-én a király távollétében nyitják meg a kiállítást. Egyébként az ünnepély részletes programja már Bucurestiben van jóváhagyás végett.

Szelhámosság nem létező árukkal.
(A sikkasztó volt könyvelő.)
(Saját tudósítónktól.) Az aradi rendőrség ma letartóztatta Ernst Dobrovolni ujaradi szatócsüzletet aki különböző szelhámosságokat követett el. Nemlétező árukat vett és adott el, ami által több aradi kereskedőt kisebb-nagyobb összegek erejéig megkárosított. A szelhámosság röviddel azelőtt még az Intercom rönvidel szállító cég könyvelője volt, ahonnan négy-öt hónap leforgása alatt mintegy 40 ezer leit sikkasztott. A cég akkoriban nem tett feljelentést ellene, hanem azonnal elhocsátotta szolgálataiból. A vizsgálat folyik, hogy a szelhámosság teljes halmazistromát kiderítsék.

Szelhámosság nem létező árukkal.
(A sikkasztó volt könyvelő.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi rendőrség ma letartóztatta Ernst Dobrovolni ujaradi szatócsüzletet aki különböző szelhámosságokat követett el. Nemlétező árukat vett és adott el, ami által több aradi kereskedőt kisebb-nagyobb összegek erejéig megkárosított. A szelhámosság röviddel azelőtt még az Intercom rönvidel szállító cég könyvelője volt, ahonnan négy-öt hónap leforgása alatt mintegy 40 ezer leit sikkasztott. A cég akkoriban nem tett feljelentést ellene, hanem azonnal elhocsátotta szolgálataiból. A vizsgálat folyik, hogy a szelhámosság teljes halmazistromát kiderítsék.

— A Landau-pör a Kuria. Budapestről táviratozzák: Az ismeretes Landau-pörben ma mondta ki az utolsó szót a Kuria. Megváltoztatta a tábla ítéletét és Sipos Kamillót, dr. Ruzics Ferencet három és fél, Dobé Nándort pedig két és fél évi fegyházra ítélte. Becker Istvánné bűntetését három hónapi fegyházban állapította meg a Kuria.

HIREK.

Emlékoszlop

a király tiszteletére.

(Aradon csak úgy dől a pénz adó fejében.)

(Saját tudósítónktól.) Arad város közigazgatási bizottsága ma délután tartotta rendes ülését dr. Robu főpolgármester elnöklése alatt. Az elnök megnyitotta Rozvány Pál mérnök indítványozta, hogy Nadab közönségen a király tiszteletére emlékoszlopot állítson fel Arad város, mert Őfelségének köszönhető, hogy létre jött az arad-nagyvárad vasútvonal. A bizottság elvben elfogadta a javaslatot és nyolc tagu bizottságot választott, amely megteszi a szükséges lépéseket az emlékoszlop felállítására. A bizottság tagjai a következők lettek: dr. Robu János főpolgármester, Margineantiu Titusz pénzügyigazgató, Nasta Viktor, a Banca National aradi fiókjának igazgatója, Savu Constantin, dr. Miron Jusztin ügyvéd, dr. Demian Aurél egészségügyi felügyelő, Rozvány Pál mérnök és Ileana, az államépítészeti hivatal főnöke. A bizottság elhatározta, hogy felhívja a vármegyei közigazgatási bizottságot, hogy szintén nyolc taggal szerepeljen az előkészítési bizottságban.

Savu Constantin azt indítványozta, hogy a házakról szedjék le a régi utca- és számléző táblákat, mert a levelek és táviratok kézbesítésénél nagy zavart okoznak. A bizottság elfogadta az indítványt és úgy határozott, hogy a konfliktuskocsisokat és rendőröket ellátja a régi és új utcanevek listájával, hogy a náluk érdeklődők tájékozódást szerezhessenek. Ezután a rendes havi jelentések következtek. Margineantiu Titusz pénzügyigazgató bejelentette, hogy augusztus hónapban egyenes adóban Aradon befolyt 3.527.000 lei, ez 966.633 lejjel több, mint a múlt hónapban és 2.467.173.97 lejjel több, mint a múlt év augusztus havában. Indirekt adóban befolyt a múlt hónapban 30 millió 962.169.12 lei, 12 millió 535.252.28 lejjel több, mint a múlt hónapban és 21 millió 312.888 lei 9 banival több, mint a múlt év augusztus havában. A havi jelentések tudomásul vétele után a közigazgatási bizottság ülése véget ért.

— Korenszki Prágába költözik. Prágából jelentik: A „Národní Demokracie” berlini közlése szerint az orosz „Den” című lap szerkesztőségét Prágába helyezik át. Ebben az esetben Korenszki, Zenzinov és Kuskov Cseh-Szlovákiába helyeznék át lakóhelyüket.

— A hadirokkantak új titkára. A hadirokkantak szövetségének aradi csoportja Jac Jenő főpolgármesteri titkárt választotta meg titkárnak. Az új titkár minden kérdésére rokksant ügyekben.

— Ügyvédek adója. Az ügyvédi kamara dékánja felkéri mindazokat az ügyvédek, akik sérelmes adóki- vetések ellen felebezéssel éltek, hogy az illetékes hatóságoknál való eljárás végett a reájuk kivetett adó mennyiségét az ügyvédi kamaránál mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

— Megkezdik a temesvári színház felépítését. A miniszterium jóváhagyta a temesvári városi tanácsnak az a határozatát, amelyben a temesvári színház építésével Polgár Adolf mérnököt, építési vállalkozót bízta meg. A jövő héten már meg is kezdik az építkezést, előzőleg azonban valószínűleg a király jelenlétében megtartják az alapkö ünnepélyes letételét.

— Megegyezték a Mericskay-örökösök. A Mericskay-örökösök között a nagy vagyonért folyt küzdelem tegnap Aradon befejezést nyert. Az öt örökös, névszerint Mericskay Ferenc párisi lakos, Mericskay Dezső budapesti lakos, Mericskay Flóra aradi lakos, Mészáros Bétáné született Mericskay Julianna és a kiskoru Mericskay Vilma megállapodtak, hogy a hagyatékot öt egyforma részre osztják fel és a folyamatos lett eljárás megszüntetik. Az összes ingatlanokat eladják és az ügyvédek is kiregítik. Elhatározásukat bejelentették Pascutin Szilárd dr. aradi lakos jegyzőnek, aki azt okiratra foglalkozta.

— Eljegyzés. Lőwinger Magdát eljegyzte László Sándor Magetról. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Dr. Békés Dezső szemész specialista Timisoara, ezélett a budapesti kir. magy. tudomány egvetemű I. sz. szemklinikai I. tanársegéde és közközházi szemészorvos, szemorvosi rendelését a belvárosból Józsefváros Bulv. Berthelot (Kossuth Lajos-u.) 21. sz. alá helyezte át. A Józsefvárosi templommal szemben.

— Brázy sósborsszal és pipere készítmények bekeménységben ujból mindenütt. Hehs és Klein aradi cégnél nagyban is kapható.

— Dr. Bix Mór külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett. Rendeléseit ismét megkezdte.

— Sebestyén Jenő tánciskolájában a Krispin-teremben a beiratások már megkezdődtek. Magánórákat ad a mai naptól kezdve. Jelentkezések naponta d. u. 4 órától 7-ig. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 28—32.

— A „Neptun” fürdő ruhatárai felhívják a közönséget, hogy ruháikat 20-ig sziveskedjenek elszállítani.

— Ujabb rekord. A Diana sósborsszal elérte a fűság és népszerűség rekordját.

— Véres táncmulatság. A szombatról-vasárnapra virradó éjszaka Vitrescu Bucurestii illetőségű egyvenc önkéntest a temesvári Józsefvárosi táncteremben három katonára megtámadta és karddal súlyosan megsebesítette. A mentők beköztették sebeit. Ugyanakkor ugyanott Léway Mihály 23 éves napszámot Lázár József nevű egyén fejbeszurta. A sebesült sörülése nem súlyos.

— Leforrázott munkások. Sulyos szerencsétlenség történt ma délelőtt az aradi kötszövögyvárban Kocsis Bálintot és Vajku István a forró vízzel telt áztató géppel véletlenül leforrázták. A két súlyosan sérült embert az aradi közközházba szállították. A vizsgálat megindult.

— Ezer gazda akar földet. Az aradi agrár-felebbvili bizottság Hargot táblabíró elnöklése alatt ma ülést tartott és azon az aradi, gáji és ségai földigénylőknek a táblóba való felvételét tárgyalta. Több mint ezer gazda jelentett be igényt. Mind-egyiknek jogosultságát személyenként állapítja meg az agrár-bizottság.

— Harc háztulajdonos és lakó között. Özvegy Werner Wanielné aradi lakos feljelentést tett az aradi rendőrségen özvegy Rosenbergné háztulajdonosnő ellen, aki őt lakásából és üzletéből jogtalanul el akarja lakoltatni. Özvegy Rosenbergné háza a Str. Marasesti (Kossuth-utca) és a Str. Consistoriului (Batthány-utca) sarkán van és a tavasszal összedőléssel fenyegetett. A városi hatóságok akkor úgy döntöttek, hogy a ház renoválásáig özvegy Wernernének ki kell költöznie és a háztulajdonos köteles a lakást és az üzlethelyiséget a javítások befejezése után visszaadni. A renoválás ideje alatt özvegy Rosenbergné úgy a lakást, mint az üzlethelyiséget bérebeadta jóval magasabb összegért, mint amennyiért Wernerné bírta. A feljelentés szerint özvegy Rosenbergnének ehhez nem volt joga, mert a lakberleti törvény értelmében a lakás és az üzlethelyiség továbbra is özvegy Wernernét illeti.

— Apponyi Albert gróf két szobrot visz Amerikába. Budapestről jelentik: A Magyar-Amerikai Társaság szeptember 16-án rendezte évi közgyűlését, amelyen Apponyi Albert gróf elnököt, bemutatották az a két életnagyságu bronzszobrot, amelyet az Amerikából visszakerült magyarok ajánlottak fel az Egyesült Államok elnökének a Fehér Házaiban való elhelyezés végett. Az egyik szobor Washington Györgyöt, a másik Kossuth Lajost ábrázolja. A szobrokat Apponyi gróf viszi át Amerikába és adja át az elnöknek.

— Radiót kiutasítják Angliából. Londonból táviratozzák: A Politika arról értesül, hogy Grewe, a párisi angol nagykövét értesítette Pasiesot, hogy a Londonban időző Radiót rövidesen kiutasítják Angliából.

— Asszonyok zsarolója. Budapestről táviratozzák: A budapesti rendőrség letartóztatta Krausz Lajos 38 éves állás nélküli ügynököt, aki az utóbbi időkben egész csomó zsarolást követett el azért, hogy asszonyoktól nagyobb összegeket csikart az általuk elkövetett házasságtörés elhallgatása fejében. Áldozatait különböző kávéházakba rendelte és itt vette fel tőlük a hallgatási díjat. Férjével is próbálkozott és sikerült is neki egy házaspártól mintegy husz millió koronát kizsarolni. Egy újabb zsarolási kísérletnél azonban feljelentették és a rendőrség letartóztatta.

— A katonai strandfürdő ruhaférből felkértek, hogy fürdőruhákat e hó 25-éig a fürdőtelepről elvitetni sziveskedjenek, mert ezen idő elmúltával a ruhákért felelősséget nem vállalunk. Az igazgatóság.

LEGUJABB.

A bankok hitelét korlátozták.

Kedvezőtlen a jövő gazdasági helyzet.)

Bucurestből táviratozzák: Eap-jelentések szerint a Banca Nationala igazgatósága elhatározta, hogy október hó 1-től kezdve 20 százalékkal redukálja a magánbankok részére szolgáltatott eddigi hi-

telkontingenst. Kereskedelmi Körök a Banca Nationala igazgatóságának ez intézkedése miatt kedvezőtlennek ítélik meg a jövő gazdasági helyzetét.

Ujabb földlökések Japánban.

Tokióból jelenti a Reuter figyelmesség: A japán parlament októberben rendkívüli ülészsakra ül össze, hogy megszavazza a főváros újjáépítését. A tengerészeti miniszterium a kikötő-károkat ötven

millió yenre becsüli. Tokió és Yokohama felépítéséig Nagoya város lesz a legjelentékenyebb tengeri kikötő. Az utóbbi huszonnégy órában ismét több erős földlökést éreztek.

Minden tanulónak osztálykell ismételni

(Lesz-e idén első osztály az elemi iskolákban?)

(Saját tudósítónktól.) Az új tanügyi rendelet előírásai szerint a gyermekek elemi oktatása a 7-ik életévben kezdődik meg, vagyis nem úgy mint eddig: hat éves, hanem hét éves korában kell beiratni az első elemistákká. A rendelkezés pontos végrehajtása azt jelentené, hogy ebben az évben az elemi iskolákban nem lenne első osztály. Áradon erre vonatkozólag újabb intézkedéseket várnak és az első elemistákat felvették az iskolába. Temesvárott azonban igen érdekes

elhatározáshoz jutottak az elemi iskolák igazgatói, akik az új tanügyi rendelkezések pontjának megvitatásánál úgy döntöttek, hogy azokat a hét éves tanulókat, akik most a második osztályba kerülnek, visszatartják az első osztályban, éppúgy a múlt évi második és harmadikosokat is, vagyis nem vesznek fel újabb tanulókat és a múlt évi tanulókkal pedig megismételtetik az elvégzett osztályt. A félremagyarázott rendelkezés fejleményei elé élénk érdeklődéssel tekint Temesvár közönsége.

Sport.

Aradi sport.

ATE—CAMP 2:2 (1:1). I. osztályú bajnoki mérkőzés. Egyenlő ellenfelek küzdelme. A mindvégig erős iramu mérkőzésen a nagyobb technikájú ATE-nak és az erősebb fizikumú CAMP-nak sikerült egy-egy bajnoki pontot biztosítani. Az ATE egyesülettől eltekintve szokott fair játékát mutatta, ezzel szemben a CAMP sok csunya faultot követett el és egy ellene megítelt goal miatt sportszerűtlenül nem is akarta a játékot folytatni. A játék erős CAMP támadásokkal kezdődik, de egy szép ATE lefutás után Feldmann lövi az ATE vezető goalját, melyet a CAMP Rémay I. handse miatt megítelt tizenegyesből Harmati révén egalizál. A féldő végéig mindkét csapat hevesen támad, de a védelmek jól működnek. A második féldőben előbb erős CAMP offenzíva és egy szép támadás után Veszprémi Goalt lö. A goal után az ATE jut fölénybe és Pálinkás handseből kifolyólag megítelt tizenegyesből Rémay I. egyenlített. A lövést Harmati védi, azonban a tőle visszapatannó labdát Rémay I. belövi. A CAMP nem akarja elismerni a goalt és csak nehezen folytatja a játékot. A bíró kénytelen is volt Klein CAMP játékost kiállítani. Az utolsó percekben eredménytelen ATE fölény. A mérkőzést Burdán gyengén vezette, sok faultot elnézett.

Glória—CFR—AAC 4:1 (3:1). I. osztályú bajnoki mérkőzés. A Glória—CFR váratlanul nagy goal aránnyal győzte le ellenfelét. A mezőnyben mindkét csapat egyenrangúnak mutatkozott, de az egységesebben játszó Glória—CFR a kapu előtt goalképesebbnek bizonyult. Mindkét csapat több tartalékkal sze-

repelt, de ez nem érezte hatását a játékon, mely mindvégig szép és fair volt. Változatos játék után a Glória—CFR Romvári faultja miatt megítelt tizenegyesből Chvojka révén megszerezte a vezetést, melyet Vasvári egyéni játék után elért szép goalja követ. Az AAC támadásait csak egy ízben kísérte siker. Pfeiffer II. lövése a nap legszebb goalját eredményezi. A Glória—CFR harmadik goalja a menteni akaró Pálfi öngoljából esik. A második féldőben Chvojka éles lövést Somló nem védheti. A Glória—CFR támadásokat a játék végén AAC fölény követi, de ez csak két kapulövést eredményez. Bíró Szabó.

Az AMTE Simerián bajnoki mérkőzést játszott a jóképességű Simeriával. Eredmény 0:0 volt.

Viktória—AAC II. 1:0 (1:0). Bronzlabda-mérkőzés.

AAC törpe—Viktória törpe 2:2 (2:1).

Kerékpár-verseny. Vasárnap délután a vár fasztrában az Amte és Meteor kerékpárversenyt rendeztek, a melynek eredménye a következő: 2000 méteres megnyitó verseny: 1. Schmidt AMTE. 2.30 p., 2. Szabó Meteor. 3. Deák Meteor. 4000 méteres ifjusági verseny: idő 7.40 p., 1. Reinich (5 géphosz), 2. Messer Meteor. 3. Szatócs Meteor. 8000 méteres junior verseny: 1. Zabova AMTE (16.34 p.), 2. Kiss AMTE, 3. Szabó AMTE. 4000 méteres női verseny: 1. Kindl Manci (10 p.) AMTE, 2. Kiss-Etelka Meteor, 3. Semsev Ilonka Meteor. 20.000 méteres főverseny (idő 37.14 p.) 1. Szabó Meteor, 2. Deák Meteor, 3. Szücs Meteor. 8000 méteres meghívásos női verseny: (idő 21.45 p.) 1. Kindl Mandl AMTE (100 méterrel.) 2. Semsev Ilonka Meteor, 3. Kiss Etelka Meteor. 4000 méteres vigasz

verseny: (idő 6.58p.) 1. Roldka AMTE, 2. Kelle AMTE, 3. Bede Meteor.

Temesvári sport.

A kisanant temesvári olimpiádjia. A kairói trónörökös öfensége ma táviratilag jelentést kért a verseny előkészítésének állása felől. A sportbizottság minden este ülészik. A tiszteletdíjak azonban számunkban jelzett városokból részint már Temesvárra érkeztek. A városok ugyszólván versenyeznek egymással, hogy melyik adja a szebbet és értékesebbet. A tiszteletdíjak a verseny előtt kiállításra kerülnek.

Lengyelország részéről Blumberg súlydohó bajnok eljövetele biztos s így reméljük, hogy dr. Morár, nehéz ellenféllel összekérülve, súlydohó rekordunkat javítani fogja. Itt ugyan a kis Fritzet sem szabad figyelmen kívül hagynunk.

A pesti Vasasok Timisoarán. Kellemes meglepetést tartogat a kerület a temesvári királynapokra: tárgyal a Vasasok csapatával egy Timisoarán és Oradeamaren megtartandó meccs lejátszására. Murarescu főtitkár jelenleg Bucurestiben időzik a beutazási engedély kieszközölése végett. Amennyiben ezt sikerül megnyerni, úgy a kerület tényleg kitétt magáért s megbocsátunk minden eddigi mulasztást, mert soha nem látott ambícióval készíti elő a sportprogramot, sőt a bánáti autótúra rendezése is a kerület vállain nyugszik.

Unirea—Kinizsi 3:1 (1:0). A nagy futball-derby az Unirea megérdemelt győzelmével végződött. Ésszerű, pompás, kombinációk jellemzi az Unirea csatársorát s míg a Kinizsi csatársora 15—20 percig tanyázik az Unirea kapuja előtt s képtelen goalt elérni, addig az Unirea minden egyes lefutása kapulövessel végződik. Az Unirea védelme feladata magaslatán állott s különösen Konecsnik, aki eddig még nem látott pompás technikát készletséggel fogta Tánzert s a Kinizsi fámadó jobbszárnyát, Mellette a kis Halmos produktált most is, mint mindig kiváló. A játék nem a szép footballjátszás képét mutatta, a goalra való törekvés jellemzője a játéknak. A mezőny egvarányu ellenfelek küzdelmét mutatja, de az Unirea a helyzetet kihasználja s így megérdemelten győz. A mérkőzést a tribün legnagyobb megelégedésére Strassa (Nac) vezette.

Sparta CFR—TAC 1:1 (1:0). Rapid—III. ker. 1:1 (0:0). Szeszegvár—Chisoda III. o. B. 3:1 (1:1). Banatul—Freidorz III. o. b. 3:1 (1:1).

Kinizsi II. — Unirea II. TAC II—Sparta II. 6:0 (3:0). TAC ifj.—Sparta ifj. 7:0 (3:3). TMTE ifj.—III ker. ifj. 2:1 (2:0).

Kadima—Sportklub Resica 7:1 (3:0). A Resicára leránduló Kadima imponáló fölényvel győzött a Sportiva kiegészített csapata felett.

A temesvári kerület főtitkára Murarescu dr. jelenleg Bucurestiben tartózkodik, ahol a külügy- és belügyminiszteriumok utján beutazási engedélyt igyekszik szerezni a budapesti Vasasok részére, akik a temesvári királynapok napjaiban kombinált csapatokkal folytatna mérkőzéseket.

Kadima ifjusági—Módosi AC 0:0 (Módosi.) A módosiai barátságtalanul fogadták a vendégcsapatot és durván látszottak.

Irodalom, művészet

Szépesszony kocsisa.

(Operett-bemutató az aradi színházban.)

Az új szezon második operett-premierje már nagyobb érdeklődést váltott ki. Ezúttal a színházat szép számmal töltötte meg a közönség. Az operett nem sokban különbözik az utolsó esztendő operett-termésének átlagától, a szerzők a régi receptet dolgozták fel új légtérben, azzal a különbséggel, hogy ebben a darabban a letört gróf berkocsis lesz, de azért a harmadik felvonásban minden megint jóra fordul. A zene invenziós, dallamos, Czobor Károly jónevű zeneszerző gondoskodott népszerű számokról, a darabban ugyyszólván az egész operett-együttessel játszott és a szereplők minden igyekezetükkel azon voltak, hogy a közönségnek élvezetes estét szerezzenek. Kovács Kató egy tizenhat éves szerelmes leányt játszott meg kedvesen, szépen énekelt, ügyesen táncolt. Marosi Vilma új énekesnő is bemutatkozott a darab másik nagy női szerepében. A művésznő az első felvonásban lám palázzal küzdött, de később bátortalansága lassanként engedett. Szépen kulturált, finom hangja van. A kellő rutin megszerzése után tehetséges színésznővé küzdheti fel magát. Balog Böskét kitörő örömmel üdvözölte a közönség. A darab legjobb női szerepét, egy mosogatóleányt játszott: groteszk tanc, jóízű humora tetszést váltott ki. Tompa Béla elegáns gróf volt és ezúttal jobban diszponálva szépen énekelt. A legnagyobb sikert Seimeczy aratta, aki egy tiroli vadászleányt játszott utólráhetetlen humorral. Gyöző miként mindig, ugy most is jó volt. Mészáros, Pattantyus, Sipos Nelly, Derecskey, Gyarmaty és a többiek mind hozzájárultak a sikerhez. A rendezés kifogástalan volt, a stilszerű díszítés frappánsul hatott. Csányi lendülettel dirigálta a zenekart. (k. s.)

A temesvári színház műsora a nyári szinkörben. Kedden 8-kor Drófstótor. Pásztor Feri felléptével. Szerdán 8 órakor: Három a tánc. Pásztor Ferike felléptével. Csütörtökön 8 órakor: Aranymadár. Lengyel Irén és Sárvay Rózi felléptével. Pénteken 8 órakor: Cyrano de Bergerac. Fekete Mihály felléptével. Szombat 8 órakor: Bajadér. Zöldhegyi Annus vendégfelléptével. Vasárnap délután 3 órakor: Elefánt. Este 8 órakor: Hollandj menyecske. Zöldhegyi Annus vendégfelléptével.

Három a tánc. Komjáthy legújabb operettjét szombaton mutatta be Fekete Mihály társulata: A szövetségkönyv Szomaházy és Faragó írta. Meglehetősen unalmas munka, melyben csak elvéve csillan fel a humor. Az előadás nem volt egészen kifogástalan. Még Pásztor Ferike sem érvényesíthette nagy művészi kvalitásait a nem neki való szerepben. Bodor szépen énekelt. A zenekar alapos felkészítésre szorul. (él.)

Az aradi Haladás előadás. Hangulatos előadást élvezett végig szombaton a Haladás közönsége. Frank Margit a fölé megszokott szabotossággal szavalt el egy szép költeményt, míg Varjas László a zongorakíséretet adó Gellért Pál sikerült dalszerzeményét adta elő sok temperamentumossággal. Bérczy Lajos

tanár folytatta ezúttal előadását a csoport-lélekről. A közönség hálaosan üdvözölte Bérczy tanárt. Zajos tapsot aratott ezután egy táncduett, melynek ügyes szereplői Makos Frida, Varjas László és a zongorakíséretet adó Gellért Pál voltak. Szünet után Anyós Blanka mély hatású komoly szavata volt az első szám. — Majd Neszly Irén énekelt kifogástalan sikerrel és Gellért Pál simulékony zongorakísérete mellett két igen bájos műdalt. Záradékként egy humoros mozifilm következett. Szombaton mesedélután rendez a Haladás előadások vezetését.

Chianina Fino-Savio olasz udvari énekesnő szombati esti hangversenye a dal muzsájának volt szentelve. Szép műsorának minden száma a tiszta művészi dal egy-egy remeke volt. A műsor első felében olasz költők bájos alkotásai szerepeltek. A művésznő lelke és tehetsége kongeniális a nagy Scarlatti, aztán Galuppi, Respighi művészetével és a finom, egyszerű, olvadó melódiák elragadóan, közvetlen, kifejező mezzoszoprával hanggal tolmácsolta. A műsor második felében Wolf, Brahms és a modern franciák komplikáltabb alkotásait mutatta be és itt nem egyszerű kellett a feladat nehézségeit rutinnal legyőznie. Egészen véve zenei nyelveknek való este volt ez a hangversenyen megjelent nem nagyon számos, de előkelő közönség melegen ünnepelte a művésznőt.

Nagy Oéza fényképész műtermében speciál gyermek és művészi portré felvételek, valamint akvarel és fényképnagyítások. Interieur felvételek kívánságra a lakáson. Műterem: Polgári Takarékpénztár épületében, földszint, (megyeházzal szemben.)

Zina Luca ma estére tervezett klasszikus táncestélye szombatra, szeptember 22-ikére lett elhalasztva. A rendkívül érdekes műsoru est öröme lesz az ifjúságnak és művészi élvezete a felnőtteknek. Az első rész változatos műsora a modern női festnevelés módszerét mutatja be, a második részben az ilyen alapon vezetett nevelés művészi tökélyre való fejlesztését fogja elénk vezetni a szebbnél-szebb klasszikus táncokba. Jegyek előre válthatók Bársony és Winteritz (Deutsch testvérek) és este a pénztárnál. Tanuló-jegyek 10 lejért az esti pénztárnál.

oooooooooooooooo

Mozi.

Aradi mozi-hírek. Még egy napig kedden látható az Urániában Moly Tamás igen kedves kalandortörténete a Vörösbegy, amely az elbájolóan kedves szélhámos nagyszerű kalandjait mutatja be. Pompás, sok vidámságot jelentő kalandorhistoria főszerepeit Lóth Ila, Csontos Gyula, Latabár Árpád, Szerémy Zoltán és Tompa Béla játsszák — Borzalmas vasuti katasztrófa ejtette rémületbe az Apolló közönségét az több művészettel megcsinált filmszenadésain. A esodálatosan nagyszerű fantáziával kigondolt s a legraffinált Ezüstkirály első részének eddigi előzáró a meglepetéseknek és a modern mozi technika gyönyörű esodáinak egész sorozatát adja, úgy hogy a publikum alig tudott felocsudni a bámulatól, megállapítva, hogy igazán nagyszerű művészi élményt jelent az Ezüstkirály első része, amely még csak kedden látható az Apollóban.

Közgazdaság.

Pénztelenség a devizapiacra.

A pénztelenség súlyos mértékben nehezedik a belföldi devizaforgalomra. A hitelteljeset jóformán teljesen szünetel és a pénzhány miatt az import is megcsappant. A devizaárakat azonban a leu szilárdsága és a belföldi kereslet hanyatlása sem szorította le a kellő árnívóra. A külföldi piacon a svájci frank gyengülése állott meg és a francia frank Zürichben visszaesőként. A leu állása nem változott.

Aradi valutaárak. (Szeptember 17.) Francia frank 12.70, svájci frank 40, dollár 221, dinár 2.15, szokol 6.30, líra 9.50, angol font 980, magyar korona 0.0080, osztrák korona 0.003250. Kifizetések: Budapest külföldi 80, belföldi 140, Bécs 328, Prága 6.55, Zürich 38.75, Milano 9.75, London 990, Páris 12.70, Newyork 218, Belgrád 2.40.

Temesvári valutaárak. (Szeptember 17.) Newyork 220, dollár 223, London 990, angol font 1000, Páris 12.60, francia frank 13, Zürich 38.65, svájci frank 38, Milano 972, líra 980, Belgrád külföldi 2.35, belföldi 2.25, dinár 2.20, Prága 6.50, szokol 6.20, Budapest külföldi 87, belföldi 140, magyar korona 125, Bécs 328, osztrák korona 310.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Szeptember 17.) Kifizetések: Páris 12.55, London 990, Newyork 217, Milano 9.26, Zürich 38.75, Bécs 0.0032, Prága 6.50, Budapest 0.0120. Valuták: Napoleon 800, márka 0.00025, leva 2, török líra 1.15, angol font 1005, francia frank 12.70, svájci frank 40, líra 9.30, drachma 4, dinár 2.15, dollár 224, lengyel márka 0.00090, osztrák korona 0.0030, magyar korona 0.0072, szokol 6.40.

Zürichi nyitás. (Szeptember 17.) Berlin 0.000005, Newyork 563.25, London 2560, Páris 33.25, Milano 25, Prága 16.85, Budapest 0.03, Belgrád 6, Bucuresti 2.60, Varsó 0.0020, Bécs 0.007925.

Zürichi zárlat. (Szeptember 17.) Berlin 0.0000035, Newyork 565.25, London 2568, Páris 32.75, Milano 24.85, Prága 16.97 egyhated, Budapest 0.0310, Belgrád 6.05, Bucuresti 2.60, Szófia 5.45, Varsó 0.0020, Bécs 0.007965.

Zürichi utótőzsde. (Szeptember 17.) Berlin 0.00000350, Amsterdam 221.50, Newyork 565.50, London 2568, Páris 3290, Milano 24.80, Prága 16.95, Budapest 0.0310, Belgrád 6.05, Bucuresti 2.60, Varsó 0.0020, Bécs 0.007960.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Szeptember 17.) Napoleon 69200, Amsterdam 7620—8060, Belgrád 207—221, Berlin 0.0015—35, Bucuresti 92—105, lei 93—106, London 88100—92500, angol font 88600—93000, Milano 862—917, líra 872—927, Newyork 19400—

20500, Dollár 19700—20800, Páris 1150—1216, francia frank 1165—1231, Prága 585—629, Varsó 0.07—8.65, Bécs 0.27.50—29.50, Zürich 3440—3660, svájci frank 3160—3680.

Budapesti értékpapírtőzsde. Zárlat. (Szeptember 17.) Magyar Hitel 825000, Osztrák Hitel 172000, Salgó 735000, Rima 180000, Déli vasút 141000, Államvasút 575000, Kohó 1000000, Atlántica 60000, Ganz Danubius 40.000.000, Kőszén 2.700.000, Papír 52000, Szlavonia 79000, Földhitelbank 350000, Viktoria 360000, Kereskedelmi Hitel 34000, Pesti Magyar Keresk. Bank 1205000, Beocsi 1.150.000, Urikányi 1300000, Láng 345.000, Lipták 39000, Schlick 285000, Brassói 530000, Zabófal 165000, Baróti 22000, Cukoripar 4.100.000, Klótid 126000, Temesi szesz 115000, Hungária Műtrágya 550000, Olasz Bank 50500, Angol Magyar Bank 162000, Leszámitoló 120000, Magyar Cseh Bank 40000, Nova 151000, Kronbergerfa 26500, Köztit 31000, Csáky 63000, Izzó 550000, Magnezit 3800000, Viktória butor 22500, Ofa 620000, Malomsok 41000.

Pénzvilág - Rumánische Finanzwelt a bel- és külföldi kereskedelmi és ipari élet szaklapja. Szerkesztőség és kiadóhivatal Oradea-mare, Strada Jókai Mór 17.

Az Acsev. részvények lebélyegzése. Az Aradi és Csanádi Együtt Vasutak igazgatósága minden intézkedést megtett annak érdekében, hogy a részvények e hó 20. és 30-ika közötti időben brassói lebélyegzése a részvényesek érdekeinek teljes megvédésével megtörténjen. Az összes aradi bankokat, takarékpénztárakat az Acsev. részvényének előkészítésére, tulajdonosaik állampolgárságának és lehetőleg tulajdonjoguk eredetének igazolására kérte fel, névszerinti összeállításokhoz szükséges nyomtatványokat minden intézet kívánsága szerinti mennyiségben biztosította az Acsev igazgatóság rendelkezésre s ezen intézkedések mellett a maga részéről is elfogad lebélyegzésre való előterjesztés végett minden részvényestől részvény és élvezeti jegyeket. A részvény lebélyegzésre kiküldendő valóságos expedició e hó 19-én indul el Aradról Brassóba.

oooooooooooooooo

NYILTER.

FELHIVAS.

Miután egyik ügyfelem a Rieszmann és Wiener aradi cég Strada Muresului No 5. alatti nyomdávalatnak Wiener Oszkár társulajonos részét megvásárolta; felhívom Wiener Oszkár hitelezőit, hogy követelésüket iróddában, (Arad, Str. George Popa földmívelésügyi-palota) folyó hó 23-ika délelőtt 10 órájáig annál is inkább jelentsék be, mert ezen időn túl ügyfelem elődjének semmiféle tartozásáért szavatosságot nem vállal.

Arad, 1923. szept. hó 17-én.

Dr. Vasile Avramescu, advocat.

Modell kabátok, ruhák, jemperek, szövetek nagy választékban érkeztek és olcsó árakon kaphatók:

„PARIS” Modellházban, ARAD.

Elfogták Magyarországot legveszedelmesebb betörő bandáját.

Budapestről jelentik: A rendőrségre az utóbbi időben számos feljelentés érkezett ismeretlen tettesek ellen, akik lakásokat, üzlethelyiségeket, irodahelyiségeket törtek fel és rengeteg értéktárgyat vittek magukkal. A feljelentések alapján Nagy Dénes detektívcsoportja teljes erővel megkezdte a nyomozást és megállapította, hogy a különböző betöréseket ugyanaz a tolvajbanda követi el. Azt is kinyomozták, hogy Magyarországot legveszedelmesebb három betörője alkotja a bandát. Több kereskedő fizetéséből rengeteg készpénzt, valutát, értékpapírt, ruhaneműt, ékszert és más tárgyakat lopkodtak össze összesen mintegy 250 millió korona értékben. A rendőrség a három veszedelmes betörőt tegnap délután elfogta a rákospalotai pályaudvaron. A banda tagjai Póltz Géza 25 éves, Pecsko István 23 éves és Schöber Sándor 26 éves rovtimultu betörők. A rendőrség most az orgazdák után nyomoz.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

DR. L. VARJASSY SI
N. D. CHRISTESCU
ADVOCATI

STRADA SPERANTEI No. 19
TELEF. 8/56 BUCUREȘTI TELEF. 8/56

Felhívás.

Egyik ügyfelem megvette Martin Mihály mailati üzletét. Felhívom Martin Mihály esetleges hitellezőit, hogy követeléseiket jelen felhívásom megjelenésétől számított 3 nap alatt irodámban annál is inkább jelentsék be, mert a későbbben jelentkezőket ügyfelem nem veszi figyelembe. 5308

Dr. Weinberger Jakab ügyvéd.
Vinga.

Régi fogakat és törött arany **fogakat** a legmagasabb árban **veszek**

Mondjalled
vizsgázott fogász.
ARAD,
Bul. Reg. Ferd. 17.,
József főherceg-u 17.

Jogában áll Önnek

vásárláskor jó minőségű árut követelni!

Ragaszkodjon ahhoz, hogy cipésze valódi „Palma” kaucuk sarkot és kaucuk talpat verjen cipőjére. 13743/c
Radio hird.

Calea Saguna 53. sz. **házak**
Str. Doamna Balasa 42. sz.
Str. Marasesti 22. sz. **telek**
eladók. Érdeklődhetni

Dr. Szalai Vilmos

ügyvédi irodájában.
Bul. Reg. Ferd. 18. 5818

Eladó
kitűnő állapotban levő
pénzszekrény
Bodnár, Arad Str. Vladimirescu 3.
(Dobó-utca 1/a.) 14019

Ludovic Bodosi
férfi ruhakészítő Uzielo
Arad, Str. Corvin (Hunyadi-u.) 6-2
Vállalja a legújabb divat szerinti férfi ruhák, felöltők készítését a legpontosabb kivitelben a legjutányosabb árt. 18326

Cukrászsegéd
felvétetik, ugyanott 2-3
márvány asztal
megvételre kerestetik. Cim:
Wallinger hirdetőjében ARAD.
(Földes-patikával szemben.) 18331.

5 waggon
bükkfából égetett
faszén
megvételre keresek. 5223
Pálty Bálint
malomtulajdonos, Kisjenő-Erdőhegy.

Ujságmakulatura
5 kgr.-os csomagokban
kapható a kiadóhivatalban

MANOMETER

és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal:
Gáspár műszerész, Arad, Str. Moria No. 1.
javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt vissza küldöm. **Telefon 315.**

Ha eljön a timi-soarai-temesvári **Arumintavásárra,** ne mulassza el meglátogatni
LANG VALY 5806
iparművészeti-, parfümeria- és játékaru-termék
(Hitelbank-palota, a városháza mellett), ahol a legizésesebb ajándék tárgyak találhatók.

Oradea-mare Nagyvárad mellett és kötegyáni vonalon fekvő
cserhasáb tűzifa
kisebb-nagyobb tételekben 2000 waggonig közvetlen termelő kézből **eladó** Megkereséseket továbbíthat „TŰZIFA” jelige alatt a **Hegedüs Hirlapiroda, Oradea-mare.**

AVIZ

Tribunalul din Arad sub No. V. Fsoc. 54-14-1923. a luat la cunosintă, aprobând hotărârea Adunării generale a fabricii de ghete „Transilvania” s. a. Arad, ținută la 13 Mafu a. c. — de a lichida această societate pe acțiunii — și a înregistrat la 20. Iulie a. c. sub No. 54-4. Comisia de lichidare compusă din D-nii: dr. Stefan Anghel, Aloisiu Steigerwald și Victor Bosniacu.

In consecință, conform dispozițiilor Legii comerciale invităm din nou pe toți creditorii societății să-și anunte pretențiunile lor în scris, cu acte justificative, în răstimp de 6 (șase) luni dela publicarea a treia a acestui aviz, către președintele Comisiei de lichidare, dl. primar dr. Stefan Anghel Arad.

După expirarea termenului urmând distribuirea integrală între actionari a restului de capital, pentru creditorii întârziati nu mai putem primi nici un obligament pentru a le plăti eventualele pretențiuni.

Arad, la 1. Septembrie 1923.

„TRANSILVANIA”
fabrică de ghete s. a. în lichidare
ss. Dr. Stefan Anghel,
ss. Aloisiu Steigerwald,
ss. Victor Bosniacu.

ERTESIÉS.

(Második.)
Az aradi kir. törvényszék V. Fsoc. 54-14-923. szám alatt jóváhagyta a „Transilvania” cipőgyár r. t. Arad, — folyó évi május hó 13-án tartott közgyűlésen hozott határozatát, amelynek értelmében ezen részvénytársaság felszámol — beiktatván folyó évi július hó 20-án 54-4. szám alatt a következő felszámolási bizottságot: dr. Anghel István, Steigerwald Alajos és Bosniacu Victor urakat.

Fentiek értelmében, valamint a keresk. törv. alapján, újlag felhívjuk a részvénytársaság összes hitellezőit, hogy követeléseiket ezen értesítés harmadszori közzétételétől számítandó 6 hónapon belül, okmányokkal igazolva, írásban jelentsék be dr. Anghel István polgármester úrnál Aradon, mint a részvénytársaság felszámolási bizottsági elnökénél.

Ezen határidő betelje után a hátralékos tőke teljes egészében a részvényesek között szét lesz osztva, — úgy, hogy a későbbi felszámolások — az elévült hitellezők esetleges követeléseikre nézve, — semmi néven nevezendő felelősséget nem vállalunk. 5277.

a „TRANSILVANIA”
cipőgyár r. t. felszámolása alatt
Dr. Anghel István s. E.
Steigerwald Alajos s. E.
Bosniacu Victor s. E.

„CSOKOLÁDÉ KIRÁLY”

Str. Mețianu (Forray-utca) 2.
Interurban telefon 309. szám.

Leggazdagabb választék bel- és külföldi csokoládé és cukorka-különlegességekben. — Közvetlen behozatal különféle csokoládé és teafutakból. — Ellenszert pontos kivételben, legelőször árak.

Sok pénzt takarít meg, ha az
„Aradi Közlöny”-ben,
hirdet, mert hirdetés ingyen jelenik meg a
„Bánáti Közlöny”-ben.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről

Az apróhirdetések díjt szavak szerint számítanak.
Minden szöveghirdetés ára 2 lel.
Vastagabb betűvel 4 lel.
A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szöveg 20 lel.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztasson.

Levelezés.

„JÓ PAJTÁS”-nak levele van az Aradi Közlöny kiadóhivatalában kérem átvenni. 5310

FIATAL özvegy asszonyka idősebb ur barátságát keresi, ki öt anyagilag szerényen támogatná. Leveleket „Unalmas” felcígre, kiadóba kér. 5311

Alkalmazás.

PERFEKT magyar, német géprónódt azonnali belépésre keres „Internationala Arad, Strada Colonel Pirici 5. (Vörösmarty-utca 3/)) 5226

INTELLIGENS NOT keresek második gimnazista leánykambor nevelőnőnek. Német tudással bírők és képezdőt végzetek előnyben részesülnek. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

SZORGALMAS mindenek takarításban gyakorlott, felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4718

CHÓKERESKEDŐ segéd, ügyes eladó, azonnal felvétetik Gonda Testvérek Oradea-Mare. 28

MEGBIZHATÓ intelligens, komoly nő, ki a háztartás minden ágában tökéletesen járatos, alkalmazást nyer. Ajánlatok „Önálló” jelzéssel Aradi Közlöny kiadóhivatalában kéretnek. 5315

ÜGYES veprónó házhoz ajánlkozók. Cim Wallinger hirdetőjében, Arad. 13331

NÉMET-FRANCIA nevelőnőt keresek nagyobb gyermekekhez. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13330

TISZTESÉGES mindenek azonnala felvétetik. Arad, Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 20b) I. emelet 3. ajtó. 5312

IRODISTA kisasszony, ki Italszakmában működött, október 1-éi belépésre keresetik. Gyorsírás megkivánatik. Írásbeli ajánlatokat „Gyorsíró” jelzéssel Kelet hírlapirodába Arad, Árak. 14019

HÁZVEZETŐNŐ állást változtatna. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13329

GYAKORNOK felvétetik Schenker és Társa cégnél Arad, Csánádi-palota. 14018

FŐZNI tudó mindenek jó bizonyítvánnyal felvétetik. Cim Kelet hírlapiroda Arad. 14019

Lakás.

ORVOSI rendelések vagy irodának alkalmas két szoba átadó a központban Cim Ecca iroda Arad, Str. Eminescu No. 40a. 18962

KÉT szobás lakást október 1-ére, vagy 15-ére keresek. Sarlot Lajos Arad, színház-épület, Piața Avram Iancu. 5313

EGYSZOBÁS lakást keres magas házbért fizető házaspár. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13330

BUTOROZOTT szoba teljes ellátással, üres 1-3 szobás lakás kiadó. Cim Wallinger hirdetőjében, Arad. 13329

VASUT közelében kétszobás lakás berendezéssel eladó. Cim Wallinger hirdetőjében, Arad. 18390

BELVÁROSBAN közel a központhoz magánházban három, esetleg négy szobás lakás lépés ellenében október végére átadó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5820

Vétel és eladás.

A. KISS si Piel Arad. Posztó és szabó kellékek raktára, városházával szemben. 5271

VASZON-ERNYŐ fizetbejárt föl, használt, de jókarban, hozzá való teljes vasfelszereléssel eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5000

DUPLAÁGYAS kézimunka terítő, kézimunka és tülstorok, filé, klópli és modera kézimunkák, női fehérnemű és ágynemű, különböző butorok, dísztárgyak, 10 éves fiu télikabát, női ruhák, stb. eladók Arad, Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

KÉZIMUNKÁHOZ legazobb előrajzolások Erneszt kézimunka üzletében Aradon, színház mögött készíthetők. 5088

ANTIK tárgyakat, díszműveket, kézimunkákat, függönyöket, szőnyegeket, fehérneműt stb. bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

VADASZOSZIMA 49-es alig használva eladó. Arad, Str. Take Ionescu (Sárosi-utca) 4., udvarban. 5319

IRÓGÉPEK, kellékek raktára, szakszerű javító műhely. Szeged, Arad, Piața Luther 3. Telefon 111. 13731

FÜSZERÜZLET berendezés, ajtó róla megvételre kerestetik. Ajánlatokat Wallinger hirdetője Arad, továbbit. 13327

NŐI BÖRKÁLAPOK Lel 160.— viszonz-eladónak árkedvezmény Poschi áruház Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. 5261

FELSŐBÉSZ készítő teljesen jókarban levő sima gép eladó. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13330

NATIONAL CASSA, kisebb méretű eladó. Rövid keresztűres zongora megvételre kerestetik. Iriz festéküzlet, Arad, Strada Brancoviciu. 13331

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szírnaszőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Ellz-palota.) 11895

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sűrűsösen keresnek antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat Vidék meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon Arad, Ortutay-palota. 13573

ELADÓ sűrűsösen és olcsón szép nagy világos ebédő kredenc. Megtekinthető hétköznap délután 3-6 óráig Arad, Str. E. Ghiba Birta 26. (Varjassy József-utca 16a) 5314

ZONGORA, rövid, palisander, olaszoránu bécsi gyártmány, eladó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5214

Ellátás.

JÓNEVELÉSŰ 3 iskolás gyermek ur családnál teljes ellátásra felvétetik. Zongora használat. Bővebbet Kelet hírlapiroda Arad. 14018

Ingatlan.

MAGANHAZ elfoglalható lakással eladó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5215

MAGANHAZ kerttel, disznóállal, istállóval, tartályosóval, azonnal elfoglalható lakással Str. Rahovei (Mihály-utca) 130.000 Leiert eladó. Bettelheim ügynőség, Arad, Piața Imp. Traian (Attila-tér) 1-3., I. em. 5317

SZÉP mellékjövödelemre tehetnek szert, akik eladó házakról informálják Wallinger-irodát Arad. Biztos vevőkör. 13330

ELADÓ Str. Cogalniceanu (Mikes-utca-ban) elfoglalható 6szobás magánház. Bővebbet Wallinger-irodában Arad. 18330

OCASSIO! Még csak a hó végéig kapható két utcára szülő telken épült 3 ház, az egyikben 3 utcai, 1 udvari szoba stb. azonnal elfoglalható, a Piața Catedralei (Tökölly-tér) közelében 150.000 Leiert. Bettelheim ügynőség, Arad, Piața Imp. Traian (Attila-tér) 1-2., I. em. 5316

ARAD, STRADA Minervei 13. alatti ház elfoglalható három szobás lakással, építkezésre is alkalmas, kerttel eladó. Megtekinthető délután. 13329

Sok pénzt takarít meg, ha a
„Bánáti Közlöny”-ben
hirdet, mert hirdetés ingyen jelenik meg az
„Aradi Közlöny”-ben.

BELVÁROSBAN kisebb bérház átvehető kétszobás lakással 280.000 leiert eladó. Uranus-iroda Arad főpostával szemben. 13931

MOSOTZY-telepen gyönyörű magánház átvehető kétszobás lakással, nagy telekkel 110.000 leiert eladó. Uranus-iroda Arad főpostával szemben. 13931

Különféle.

PINCE száraz, raktárnak alkalmas. kiadó. Arad, Str. Eminescu 22-44. 13330

VALLALATOM kibővítéséhez agilis társat keresek cirka 50.000 Leiel. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13980

HASZNALT OLJOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Balogh Böske

színművész részére keresünk egy vagy kétszobás különbejáratu butorozott lakást fürdőszoba használattal. Ajánlatokat az „Ecca” iroda továbbit

Alkalmi olcsó vétel!

Magánház piacfért közelében október 1-én elfoglalható 5 szobás lakással = 250 ezer leiert sűrűsösen eladó. =
HAASZ iroda Arad, Str. Romanului 5. (Zrinyi-utca) 13640

Friss tojás

darabonként 1 Leu 20 banéért
8 állandóan kapható: 8 18328
Rosenberger & Co. cégnél,
Piața Catedral (Tökölly-tér) 13-14. szám.

Köszönet Kokszt

prompt szállít üzemek, téglagyárak és szennagykereskedők részére

FERROCARBON

szénkereskedelmi társaság, szénbányák kizárólagos képviselői

Centrál: Timisioara.

Expositura: Petroseni.

Agrárpalota. Telefon 9.

13056

Telefon 41.

UTLEVELEKET legpontosabban láttamozunk Naponta futárt indítunk.
Gyűjtőhelyek: Weinberger János cipőüzlete Föter és Weisz Dávid fűszerüzlete Arad, Str. Marasesti (Kossuth-u.)